

12 Ignatius, Saint, of Loyola

- b. 110. f. 46.

Donne, John
CONCLAVE IGNATI:

Siue

EIVS IN NVPERIS
INFERNI COMITIIS
INTHRONISATIO.

Vbi varia

De Iesuitarum Indole,
De nouo inferno creando,
De Ecclesia Lunatica instituēda,
per Satyram congesta sunt.

ACCESSIT ET APOLOGIA
PRO IESVITIS.

Omnia

*Duobus Angelis Aduersariis, qui Consistorio Papali, & Collegio
Sorbona præsident, dedicata.*

CONSERVARE LONVATE

FIVS IN
INTERMITTIS
INSTRUMENTIS

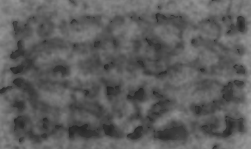

De...
De...
De...

ACCES
PR

...

Typographus Lectori.

UTOREM quæris? Frustra. Ignotior enim est
Paparum olim Parentibus. Si tamen coniectandi
pruritu labores, habe à me quod de illo amicus, cui
librum legendum miserat, ad me scripsit? Euul-
gari ista noluerat Autor: indignum ratus tam
re ipsa seriâ grauique quàm eâ quàm in alio, ante edito, libro
sibi proposuerat, seruaretque grauitate, ad hoc scriptio-
nis genus descendisse. Ego contra, acies instruxi meas, hinc ar-
gumenta, inde exempla eduxi. Proposui ingentem Eras-
mum; quem, etsi unum è nostris Prædicantibus eum ap-
pellet Scribanius Iesuita, in suis tamen libenter numerat
Coccius. Eius autem Sarcasmi, huiusque generis velitatio-
nibus, non minus debere Ecclesiam nostram fatentur Aduer-
sarii, quàm ipsi Luthero strenuè in acie dimicanti. In
mentem etiam ei reuocaui, quàm hoc sit ipsis Papistis
familiarè; quidque hoc in genere fecerat Rebuccus trans
fuga, tam in illis libris quos Salmones appellare voluit,
quàm in altero Cubaledes Reformés nuncupato, cu-
ius si non Autor, certè Apologista fuit. Nec illo, hoc in ge-
nere, inferior, quisquis fuit, qui Macer dicitur: qui disser-
tationem de tremenda illa in Venetos Pauli 5. excommu-

In Contro. fol.
106.

4
 " picatione, aliisque rebus animarum salutem spectantibus,
 " Risi & Lubentia consecrauit. Vterque, non ut iste au-
 " tor in re (si personas spectes) leui, (quid enim Iesuita futi-
 " lius?) lusisse, genioque indulgisse contentus, in ipsos Prin-
 " cipes, & vinctos Domini petulantissime insurgit. Addidi
 " etiam, longè longè modestiora hac esse, quàm quæ ab ipsis,
 " in ciuilibus eorum bellis, cùm Paparum, Cardinalium-
 " que famam, per Lucianum Rediuium, Pasquillum
 " suum dilaniant lacerantque, quotidie euomuntur. Succubu-
 " it, librumque mei iuris fecit: quem tibi Proculum, & (quod
 " ipse valdè vult) in hoc genere Posthumum, in exterarum o-
 " ras emittendum mitto. Ingenuitatem eius, candoremque,
 " & animum ad partes conciliandas studiosum, alterum librum
 " testari mauult. Humanam imbecillitatem edoceat iste; quam-
 " que difficile sit, homini in Iesuitarum scriptis gestisque ver-
 " sato, ita Iesuitam penitus exuere, ut nihil de eorum
 " sordibus, Petulantia & Leuitate
 " contrahat. Vale.

ANGE-

ANGELIS TVTELA- RIBVS, CONSISTORIO PA- PALI, ET COLLEGIO SOR- bonæ Præsidentibus.

NOBILISSIMUM per Angelorum, ne nunquam vos con-
uenisse diceretur, semper autem vos mutuo abhorre, &
semper *Auersa facie Ianum referre,*
his saltem in cartulis meis vos vnire tentari, non vt lites
vestras componā, nec enim à vobis in me compromissum
est; sed vt de communi vobis inimico caueatis, quæ vidi
referam. Eram in Ecclasi: &

*Animula, vagula, blandula,
Comes hostesq; corporis,*
Per omnia liberè vagata est. Omnes Cœlorum numerabat Contignatio-
nes & volumina. Omnes Insularum natantium, omniumque in firmamen-
to hærentium, situs, dimensiones, naturas, populos etiam & politeias com-
plexa est. De quibus tamen adhuc silere, ingenuum videtur, ne aut *Galileo*
fiat iniuria, qui ceteros mundos, Astra scilicet nuper accersuit, sibi que ob-
noxios fecit, aut *Keplero*, cui (vt ipse de se testatur) à *Tychone* *Brabe* mor-
tuo, cura incessit, ne quid noui in cœlis se inscio existeret. Datur enim ex lege locus
præuentioni; & quæ prius didicerant, edisserant prius. Hoc tamen à me non
dedignentur accipere, nusquam *Enochum* inuentum aut *Eliam*. Supra cum
perlustrassem omnia, tum licuti

— *operosa tramite scandent*
Ethereum montem tangens vicinia solis,
Hymnus ad Phœbi plectrum modulatur Alanda:
Compressis velis, tandem vt remearet, alarum,
Tam subito recidit, vt saxum segnisuisset.

Ictu oculi, etiam & *Inferos* video in conspectu meo positos. Et perspicillis
nescio quibus, credo iis Deus quibus, *Gregorius Magnus* & *Beda* animas a-

micorum. è corporum ergastulis egressorum. etiam & aliquando eorum qui nec de facie non viderant. etiam & qui nunquam nec conspiceret semper dignoscebant. cum aut in coetus euolantes. aut viuis se immiscentes viderent. Ideo omnes viscerum terræ meatus. omnes omnium gentium & seculorum incolas mihi repente familiares factos. Tali aliquo vltum Organo. sed ad aures accommodato puto *Robertum Aquinatem*. cum proximam *Christi* in cruce pendentis Orationem excepit. Tali etiam. qui Sermone *Christi* in laudem patris sui *Iosephi* habitum. *Adriano Sexto* dedicauit. Suburbia autem Inferi (de vtroque *Limbo* loquor & *Purgatorio*) fateor me ita negligenter prætergressum. vt nec viderem: ad noua enim. nec ante detecta. auidè rapiebar. *Purgatorium* autem cum iam per annos ferè 50. in Romanæ Ecclesiæ aliquibus angulis. à nonnullis credi videri possit. (ab eo scilicet tempore. quo *Vaticinia Homeri*. *Vergili*. cæterorumque *Papistarum Patricharum*. *Concilium Tridentinum* implere voluit. & non vna Transubstantiatione contentum. aliam etiam statuere in animum induxit. vt *Fabula* scilicet in *Dogmata* mutarentur) nimia diligentia indignum mihi prorsus videbatur. Ad penitiora igitur progressus. vidi locum secretiorem. ipsique *Lucifero* ferè proprium. ad quem ineundum iis tantum ius erat. qui ita aliquid noui in vita moliti fuerant. vt & antiquitati barbaram vellent. & dubia & anxietates. scrupulosque iniicerent. & post inuectam quiduis opinandi licentiam. tandem prorsus contraria iis quæ ante statuta fuerant. statuerent. De quo loco. aliquâ nos noticiâ dignatus est *Lucifer*. cum abhinc annis amplius ducentis. in epistola sua ad *Cardinalem S. Sexti*. ei promittit locum in inferiori parte sui æterni chaos. palatio suo. Hic de supremo loco adhuc litigare visi sunt *Bonifacius* Papa tertius. & *Mahomet*. Ille de veteri religione expulsa. hic de noua inducta gloriatur: vterque magnum diluuium. Sed *Mahometum*. tum quia aliquid veteri Testamento dare videtur. tum quia quasi *Cœpiscopo* vltus est *Sergio*. in *Alcorano* concinnando. litem perditurum metuendum est; quia satis *Lucifero*. supremo iudici liquet. (quomodo enim id eum lateret. qui id Papæ in mentem insinuarat?) *Bonifacium* non solum politeiam *Israëliticam* in testamento veteri extructam. demolitum fuisse. cum viam Pontificibus sterueret. super ceruices regum ambulandi. sed & ab omni exemplo & coadiutore abstinuisset. cum nouum hoc. quod ipse *Gregorius* (Papa non adeo insipiens. nec modestus nimis) nomen abhortuit. vsurpare satagebat. Adde etiam quod *Bonifacio* accedunt quotidie noui aduocati: nam post e. meritos fere *Franciscanus*. quorum in vna acie. in vno capitulo. viderat eorum magister *Franciscus* 6000. milites. qui cum adhuc eo viuo. in Tyrocinio militabant. 18000. demonum in auxiliis habuere. non parum *Ie-*

suita

Theo. Micm.
omni vno.

Tra. 6. cap. 29.

Sedilius Apo-
log. pro libro Cæ-
sum lib. 2. ca. 2.

fides daretur infirmitas, quod aliquando in suis oculis 100000. alim-
 rum fient. Etenim ita semper fecundata fuerit ordo *Benedicti*, ut de co-
 dicatur, quod quod hodie etiam non arduum vigintiulas esse et fenticulas, illam *Valladrius de*
anno Ordinis, *Oecumenus*, p. 52. *Poussin*, 220. *Cardinalis*, 1600. *Archiepiscopus*
Episcopus ab eo 4000. *transmisit*, *Sancti Romanus* ab *Ecclesia* approbatus 50000. *Episcopus* *Roma*
 itaque ab eo Gregorii parte non medicriter audas fatendum sit: parum
 tamen est, si ad *Iesuitas*, aut eorum *Typos* infirmiores, imperfectioresque,
Franciscanis conferantur. Etsi igitur *Mahometum* Nouatoris nomine di-
 gnum censent, eaque in re, nec *Bonifacius* fortasse inferiorem, ab eo tamen
 ad nostra tempora, omnes fere qui eius heresim sequuti sunt, in unanimi-
 tate & concordia otiosa steriles degunt, ne quid noui se produxisse glo-
 riari possint: cum a *Bonifacio* excitati sui successores, fecundiores semper
 extiterint, & noua peccata, nouas Indulgentias, Idololatrias, & Regici-
 dia genuisse, nemine id neganto, manifestum sit. Quamuis igitur ad loca
 inferni vulgaria humiliaque *Turcas* &que ac *Papistas* turmatim descendere
 pie credi potest, ad locum tamen istum honorificentiorum, & insignibus
 Nouatoribus reservatum, frequentior sane *Papistis* aditus est: ideoque de-
 sperandum *Mahometo* erit, nisi *Imperatores Christianos* imitatus, subse-
 liti a *Papae* pedibus contentus (ubi adhuc sedes) esse velit. Ad hunc au-
 tem locum accedere laborant, non solum qui in rebus animam directe spe-
 ctantibus aliquid innouarunt, sed & qui inscientius, aut moribus, aut ali-
 qua in re, qua animae facultates exerceri possunt, aut ad pugnaces, & rixo-
 las controuersias excitari. Modo enim veritas amittatur, quo id fiat modo,
 non interest. Petrardus autem repetiuntur huius loci portae, nec fere nisi in-
 teruallo seculari. Tantum autem mihi indulsit fatum, ut tum temporis ad-
 fuerim, & candidatos omnes, quique introitum ambiebant, ipsumque *Eu-
 eiserum*, qui in *Cameram* exteriorem, ut ipsos suas causas agentes audiret,
 exierat, conspexerim. Protinus autem ut crepuit ianua, vidi *Mathematicum*
 quendam, qui ante totus in hoc fuerat, ut *Claudium Ptolemaeum* inue-
 niret, irrideret, in tenebras detruderet, erecta facie, constanti gressu, ad fo-
 res accedere: pedibus manibusque, ipso pene neque *Lucifero*, clamare:
 Mihi ne occlusis, cui peruii omnes caeli, qui & ipsi terra anima fui, mor-
 tumque dedi? Nomen autem ex hoc, *Copernicum* fuisse. Etsi enim de eius
 vita nihil mali audieram, tamen dum in mentem venit, *Paparum* assecclas,
 nomen & poenas *Heresis* ad omnia fere extendisse, iisque adhuc utebar e-
 go perspicillis *Gregorianis* & *Bedanis*, per quae etiam *Origines*, optime de *Beatus de Paris*
Ecclesia Christiana meritis, ab aliquo visus est in inferno fuisse, non habebat
 amplius, quin statim *Copernicum* esse agnouerim. Cui *Lucifer*, *Quintus*? Etsi
 n. ex hac ipsa audacia dignus ingressu videaris, & etiam in inferis nouum au-
 sus es tamē & ceteris hic distantibus, patemq; forte expectantibus, tibi e-

" sit satisfaciendum. Nisi te ex genere putarem celestis *Lucifer* respondere
 " *Copernicum*) astra mihi per familiaris, non te dignarer hac allocatione. *Luci-*
 " *cifer*. Is sum, qui tui misertus, in centrum mundi detrusi te vna cum tuo ex-
 " gastulo, hac porta, ad celos ite cveal, ut nec *Dei* liceat sui vindictam hab-
 " ipsumque solem officiosum nimis specularorem, & soletum proditorē
 " tuique inimicum, in ima mundi abire iussi. Patebit hac inuia aliquid in
 " re aliqua noui molitis, mihi totam mundi machinā versanti, & pene no-
 " uo Creatori, occludetur? Nec quid prateres addidit. Hæsit autem me-
 " ditabundus *Lucifer*, quid enim faceret? Introitum negare bene merenti, ini-
 " quum. Dare, ad summa aspiranti, periculosum. Nec enim maiora tentasse
 " ante lapsum, ipse sibi vidus *Lucifer*. Habuit certe quod satis commode op-
 " poni potuit, noluit tamen eloqui, ne sibi metuere videretur. Animum autē
 " eius perspexit; homo valet, qui prope Cathedram stabat, *Ignatius Loyola*, ita
 " Damone imbutus, ut & ipsum tentasse potuit, nec id solum, sed & (quod
 " vulgo dicitur) possidere. Hic de ingressu suo certus, consciusque multarum
 " Myriadum ē sua familia, ad hunc locum anhelantium, cæteris omnibus se
 " opposuit. Damnari non vetuit, sed dominari eos noluit. Et si autem cū ē
 " viuus excessit, erat omnium literarum prorsus imperitus, ipsaque *Ptole-*
 " & *Copernici* nomina ignoraret, utpote cui persuaderi potuit, vocabula *Al-*
 " *magestum*, *Zenith*, *Nadir*, Sanctorum nomina esse, & in *Luianiam* reponen-
 " da, & *Ora pro nobis*, iis adiiciendum, postquam tamen in infernis versari cœ-
 " pit, à *Iohannis* suis quotidie accedentibus, aliquid didicit. Etiam & dum in
 " limine inferni hærebat, hoc est, à quo se *Papæ* arbitrio mancipauerat, non-
 " nihil delibatur. His instructus, ita *Copernicū*, aggreditur. Itane *Luciferum*
 " nostrum te tibi conciliaturum speras, si cum genere Astrorum dignatus
 " fueris? qui ante Astra condita, non solum in cælis fulserat, sed & eius glo-
 " riz satur, colonias suas & domicilium in hanc Monarchiam transtulit.
 " Nobile nostro Ordini exemplum, regna longinqua perlustrandi, inua-
 " dendi, occupandi, *Lucifero* nostro, eiusve asseclis honor esse possit, ex Astro
 " *Lucifero*, *Venerere*? cuius faciem, quam dedignati semper fuimus auersatiq;
 " ex hoc liquet, quod ea ferè auersa præposteraque vtamur. Quin potius de
 " *Lucifero Calaritano Episcopo*, gloriatur *Lucifer* noster: nec ideo tantū quia
 " in *Hereticographis* locum inuenit, ob solam animæ propagationem asse-
 " ueratam, sed de hoc potissimum, quod primus omnium in dignitatē Im-
 " peratoriam insurgere ausus est, ipsique Imperatori nomina *Antichristi*,
 " *Iude*, aliaque stigmata inurere. Tu autem quid noui commentus es, quod
 " *Lucifero* in lucrum cedat? Laboret, ocietur terra: quid interest? Nec enim
 " hac confisi terræ euectione, homines iterum ad Turres ædificandas, Deo-
 " que minitandū se accingunt, nec ex hoc motu terræ inferna non esse con-
 " cludunt, pœnæve peccantium inficiantur. Omnia vt ante credunt, per-
 " agunt

August. Cegi.

agunt. Adde quod & dignitati doctrinae tuae detrahitis, & iuri tituloque ad hunc locum accedendi deroget, quod etiam vera esse possunt, quae asseris. Si quid tui iuris igitur, si quid honoris, hac lege acquiratur, id totum Clauio nostro debetur, qui se tibi, & veritati in omnium animos gliscenti tempestiue opposuit. Ille enim rixarum, ille pugnarum scholasticarum (nec quid amplius in hac re adhuc sperandum, quam ut magis necessaria, has ob lites, negligantur) autor dicendus erit. Sed nec hoc nomine solum honore afficiendus, sed & ob labores eximios in *Calendario Gregoriano* exantlatos, quibus & Ecclesiae pacem, & ciuilia negotia egregie perturbauit. Adde quod & coelum ipsum vim passum inde videtur, mandatisque eius obsecutum, adeo ut *S. Stephanus, Ioannes Baptista*, ceterique qui certis diebus, statisque temporibus, ubi Reliquiae eorum asseruantur, miracula edere iussi sunt, iam non amplius festum ut solebant, expectant, sed decem ante dies excitantur, & ad ea peragenda e coelis descendere coacti sunt. Haec verè noua, & inaudita. Tua autem, non tua dicenda sunt, cum ea, longe ante, *Heracides, Ecphantus, Aristarchus* in mundum protulerant, qui tamen cum ceteris Philosophantium turbis inferius quiescentes, ad locum istum, *Heroibus Antichristianis* reservatum, non aspirant. Nec adeo inter vos conuenitis, ut sectam ducere valeatis, cum & tu aliorum, *Tycho Brahe* tum alii eius schemata ordinemque peruertunt & immutant. Recedat igitur ad sua castra, *Horrende Imperator, Mathematiculus* iste: Si quando patres nostri Ordinis *Decretum Cathedrale* à Papa eliciunt, quo de fide credendum definiatur, *Terram non moueri*, & contrariis *Anathema* infligatur, tum & Papae id statuenti, & *Copernici* sectatoribus, si qui tum inter Papistas fuerint, huius loci dignitas fortasse non denegabitur. Annuit *Lucifer*: quiescit, ut sol suus, *Copernicus*, nec verbum moueat. Eius autem locum occupat ab eo proximus: cui *Lucifer*, Et tu, quisnam es? Airille, *Philippus Aurrolius Theophrastus Paracelsus Bombast ab Hohenheim*. Tremuit *Lucifer*, quasi à nouo Exorcismo, putauitque esse potuisse primum versum primi Ioannis capitis, qui semper in Exorcismis decantatur, ex *Biblia Hibernica* aut *Wallicis* iam excerptum. Cum autem nominis texturam esse agnoscit, se colligit, & erectus. Quid ad *Imperatorem Sacaniam Luciferum Belzebub Lemathau Abaddon* dicturus es, dixit. Subiungit ille, Iniuriosum tibi foret, *Gloriose Imperator*, facta mea coram te enumerare, quasi non à te profecta fuerint omnia quae per me Organum tuum & Cunale fieri visa sunt. Cum autem potius tibi praeco futurus sim, quam meorum facinorum buccinator, non sunt silenda omnia. Praeterquam quod igitur, *Medicos Methodicos* artemque ipsam ita in contemptum adduxi, ut iam penitus periisse videatur ipsa medicina: hoc

Harlay defence
des Infuis. mes-
di. 6.

CONCLAVE IGNATI.

" mihi semper summum fuit & antiquissimum, ne artem aliquam novam
 " Canonicis certis stabilirem. Volui enim ex incertis, laceris, lacuno-
 " sis experientis meis omnia periculosè hauriri. In quibus probandis,
 " quot homines cadavera effecti? Cumque in illa tempora inciderim,
 " quæ morbis paradoxis abundabant, quorum fere omnium centrū erat &
 " cloaca, quæ tum fremere incipiebat, lues venerea, certam eius facilemque
 " curationem omnibus spondebam, ne quenquam à libidine abstererem.
 " Cumque omnia ferè venenosa ita à natura comparata sunt, ut sensibus i-
 " psis ingrata se per facile prodant, & præcaueri possint, per me factum est,
 " ut semota hac qualitate proditoria, tuto exhiberi possint, nec tamen lan-
 " guidius officium præstent suum. Hæc omnia per Mineralia fateor tua
 " exequutus sum, ignibusque tuis; nec tamen de præmio desperandū, quan-
 " doquidem harum innovationum primus tibi minister fuerim, & instru-
 " mentum. Observabat iam in fronte *Luciferi* exortam tempestatem &
 " gnatus. Erat enim ipse eiusdem cum illo temperamenti, & illi utique
 " compatiebatur. Ut igitur illum à *Paracello* liberaret, Noli, inquit, puta-
 " re tibi hic licere ad nominis mensuram Orationem protrahere. Faten-
 " dum est, te magna, & magno *Luciferi* ministro digna ausum; cum & arte
 " tua hominem in Alembicis generari posse & confici gloriatus es, & etiam
 " immortalem fieri. Nec dubitandum est, quin ex Commentariis tuis,
 " in libros sacros, in quibus prorsus ignarus eras, multi errandi ansas & oc-
 " casiones arripuerint. Idcirco tamen ad penitiora hæc loca tibi patefacien-
 " dus aditus? Quid ex ipsa assecutus es medicina, quod nos *Jesuitas* la-
 " tet? Etsi enim à *Ribadeneyra* nemo è nostris exhibeatur, qui de te me-
 " dica scripserit, quantum tamen ea in facultate valeamus, testem appel-
 " lo *Pontificem maximum*, qui nobis priuilegium concessit medicinam
 " exercendi, eoque nomine morientibus assistendi, quod aliis Monachis
 " denegatum est, quibus enim animus tradiderat, corpus denegaret?
 " Cum autem & potestatem, ipsam quoque medicinæ scientiam penitiam-
 " que per Bullam suam omnipotentem in nos transtulisse iure putari po-
 " test, cum præsertim qui finem alicui concedit, media etiam ad finem
 " necessaria, ex regulis iuris concessisse semper credatur. Liceat autem ve-
 " ra coram te, *Imperator horrende*, profari. Metallis istis, regni tui thesau-
 " ris, visceribusque male abutuntur isti, profanantque. Quid enim te
 " medicamenta iuuant? Mollis certè res est, & fœminea medicina. Cum
 " enim nulli *Medicina* insit à natura, ut sanguinem educat, longè à studiis no-
 " stris amouenda erit. Cur autem ad morbos propellendos, vitamve protra-
 " hendā, quæ tua sunt adhiberentur? Nonne æquū est, fratri & Collegæ tuo
 " *Pontifici Romano*, qui in superficie terræ tuæ dominatur, regnumque tuum
 " quotidie auget, hæc à te subsidia ministrari? Illi debetur aurum, illi gemma
 " in gre-

Bulla 18. in
 Grege. cont.
 Hæc enim ill.
 Moscanius de
 magis. Eccl.
 milit. cap. 7.

Misos. Theor.
 1. cap. 2.

ingremio tuo delitescere, quibus Principes terra per proceres ma-
 gnatesque suos ad eius obsequia, mandataque capellenda, illaqueare
 possit, & inescare his præsertim temporibus, cum ferè ubiq; præstima iura
 & vectigalia ei passim denegentur. Illi ferrum, metallaque minus gene-
 rosa, ad machinas cōficiendas, illi mineralia ad venena nata, illi nitrū de-
 betur, & pulueris tormentarii elementa omnia, quo reges, regna, anlas,
 fora, tribunalia, demoliri possit, & denastare. Nec etiā *Nonatus* gloriā
 verè meretur *Paracelsus*, cuius doctrinam, ad antiquissima tēpora refert
Seuerinus, aliq; eius sequaces. Satis igitur tibi satisfactum putes, si Le-
 gioni Medicorū Homicidarū, Principum in peccatis veneno sublatorū,
 mulierumque fucis & facierum medicamentis lasciuientium, quorum
 quotidie ex *Academia* tua, ingens ad nos aduolabit numerus, præfi-
 ciaris. Sorte sua contentus, loco cedit *Paracelsus*; succedit *Machia-
 uellus*. Qui cum Ignatii procacitatem, proteruiamque animaduertat,
 qui in *Advocati Regis* munus, non vocatus, se insinuarat, indignam
Florentino ratus hanc stupidam *Copernici* & *Paracelsi* patientiam, homi-
 num *Germaniam* suam redolentium, tela aliqua venenata in *Arsenati*
suo Italo confecerat, in emeritum istum *Pampeluna* militem, *Gallo spani-
 cum Hybridam*, proicienda. Cum autem videret, *Luciferum* semper eius
 dicta approbare, mutauit e re nata subitō consiliū; aliamq; mentē induēs,
 ad Ignatium ipsum vni *Lucifero* secundū, orationem vertere statuit; tā vt ea
 arte eum demulceret, quā vt *Lucifero* eum suspectum redderet, ne per
 honores titulosq; speciosos Ignatio oblatos, acceptosq; ipsius honor nubē
 aliquam aut eclipsin pateretur, aut ille homines politicos, & rerū civilium
 peritos, ad suas partes attrahendo, res novas in regno suo moliretur. Ita i-
 taq; locutus *Machiauellus*: Horrende Imperator, tuq; eius *Demon* vigilan-
 tissime, Ignati pater, qui & huius Aulæ Archicancellarius, & Præsul sum-
 mus summæ Synagoge, (nisi & hic quoq; *Romana* Primatū suū obtinere
 credenda erit liceat mihi antequā ad meipsum descendā, quædā de stu-
 penda vestra sapiētia, huiusq; regni politeia, meditari, profari, admirari.
 Meminisse digneris, summe imperator, quādiu à passo *Nazareno* solitariā
 quendam sterilemque vitam, & Eremiticam degere coactus sis. Tandem
 autē qui tuus in celestibus imitandis semper mos suis ex nimio amore
 tuo, tibi genitus est filius dilectissimus, qui tibi stat à dextra Ignatius. Ex
 vtrisque autem procedit *Spiritus*, à vobis in mundum missus, qui
Mitra & *Coronis* insignitus, Ecclesiam vestram militantem gubernat.
 Eius autem filii, quos aut in terra reliquit Ignatius, aut posthumi nati
 sunt, quam recte cum *Spiritu* tuo *Pontifice Romano*, viri *Aequiuoci* dici
 possunt. Nec eo solum sensu *Aequiuoci*, quo Legati Papæ in tuo Conci-
 lio *Nicano* dicti sunt æquiuoci, quia idem sentiebant, idem loqueban-

" tur, sed potius ob introductam in mandata novam *Equivocationis*
 " artem. O eximios & incredibiles *Hypercriticos*! qui non ex fragmentis
 " marmoreis, sed ex ipsis Inferni Archiis, ex ipsa *Luciferi, Pope, Ignatii,*
 " virorum verè æquiuocorum mente, linguam *Turris Babylonice* diu ob-
 " rutam, iterum resuscitarunt. Me autem quod attinet, O nobile par Im-
 " peratorum, etsi vt liberè fatear, quæcunque à me facta sunt, vbi de *Je-*
 " *suiis* erit mentio, puerilia certè dicenda erunt, (nec enim hoc mihi de-
 " negari spero, me saltem Alphabetaria quædam Elementa præstruxisse,
 " & pædagogiam, viamq; ad altiora præparasse) tædet me tamen pudet-
 " que, vnà cum futili hoc chyméricoq. *Copernico*, & cadaueroso vulgare
 " *Paracelso*, serie me collocari. Indignor, ianuas illas, quibus adeundis
 " illis aliqua spēs esse potuit, mihi non sponte aperiri. Mitius tamen, de
 " temeritate & societate *Paracelso* doleo, quippe qui in lanienis & carni-
 " ficinis humanis satis exercitatus, de *Iesuitarum* gratia bene sperare po-
 " tuit. Qua & ego via incedebam semper; ideoque sacrificia *Gentium* &
 " *Iudeorum*, quæ sanguinis effusione ferè peracta sunt, (quibus non solum
 " populus, sed & ipsi Sacerdotes, ad res magnas animati erant) mollibus
 " *Christianorum* sacrificiis præferebam. Vell. m. sane, si mihi optio dare-
 " tur, panem, quàm vinum, Romanam Ecclesiam à populo sustulisse, cum
 " in hoc aliqua saltem species sanguinis effingi poterat. Nectū *Reueren-*
 " *de Antistes Ignati*, ab hoc abhorruisti, qui cum primam ætatem bellis ca-
 " strisque consecratus, post à vulnere recepto inutilis redditus, & ineptus,
 " non solum de bello spirituali Ecclesiæ inferendo serio cogitasti, sed &
 " sicariis tuis vias in regnum cubicula aperuisti. Quam dignitatem, non
 " soli ordini tuo reseruasti, sed (etsi fatendum sit fomitem & fundamen-
 " tum huius doctrinæ apud vos manere, vobisque peculiare esse) tamen
 " (qua summa præditus es liberalitate) non dedignatus es vicaria opera,
 " aliorumque manibus, his in negotiis aliquando vsum fuisse. Vobis igitur,
 " animos suos, & fortitudinem debent tam illi qui toties *Angliam*
 " frustra aggressi sunt, quàm qui in *Gallia*, ingentes ausus suos ad finem
 " perducere. Si tamen nec nisi *Novatoribus*, usque solis in re *Christiana*
 " versatis, idque magno cum eorum damno & detrimento, aditus iste
 " decernendus sit, non video quin proximus à *Iesuitis* etiam accersitis in-
 " troeam ego: qui non solum vias edocui, quibus per perfidiā & Religio-
 " nis simulationem, respublicæ liberæ ab vno aliquo occupari possint &
 " usurpari, sed & populum ea iniuria affectum, artibus meis armaui, qui-
 " bus inter se tutius conspirare, seque de Principe vlcisci, tyrannum tol-
 " lere, & damnum resarcire valeant: vnde vtrinq; (tam à Principe quàm
 " à populo) messem vberem, & nobile huic regno incrementum attule-
 " rim. Hac oratione non mediocriter permotum notavi *Luciferum*, & ad

Ma-

Machiauellum inclinare. Nam *Patriarcham* quendam *Luciferum* (ut dicitur) cum agnouit. Viderat autem semper *Clerum Romanum* quotidie, facile sponte, turmatim, ad inferos deuoluere, utpote qui in conscientiam peccare sueti, *Lucis* autem ex desidia quadam & negligentia, sola omissione plerumque delinquere. Præmia igitur ex æquo se debere *Machiauellum* putauit, qui eos ita sopitos implici, que ad egregia cruenta que facinora excitasset. Adde etiam quod, cum introitus *Ignatio* negari non potuit, cuius ambitiones & molitiones perspectas habuit *Lucifer*, idoneus ei videbatur *Machiauellus*, & necessarius, qui cum altero componeretur, ut æquata per illos lance, ipse ruto viueret, & venena inter se commista innocua redderentur. Hoc autem *Ignatium* latere non potuit, *Dæmone* ipso solertiore, & *Lucifero* *Luciferiore*. Prodit igitur *Ignatius*, ad genua se deuoluit, pronusque in terram *Luciferum* adorabat. Nec hæc certò per *Vasqnum* Idololatria dicenda erit, quia quem putauit verum Deum, et si in *Dæmonis* specie adorauit. Clamauit autem, monuitq; *Ignatius*.

— Tanto fragore boatuq;

*Vt nec sulphureus puluis, quo tota Britannia
Insula, per nimbos Lunam volitasset ad imam,
Si cum substratus Camera, conceperat ignem,
Æquando fremeret nostro fragore boatuque.*

Hæc tandem, cum articulatiùs loqui potuit, locutus est: In te, *Nefande* *Imperator*, *Pontificemq;* *Romanum*, *Imaginarium* tuum, (siue cum *Gratia* *no* verbum accipiatur, qui scripturas sanctas *Imaginarias* appellat; siue cum illis qui *Imaginarios* vocant qui *Imaginè* ferunt *Imperatoris*) in *Ordinem* denique nostrum, immane quantum peccare ausus est tenebris iste *Florentinus*? Ecquis enim ante illum hoc genus iniuriæ, calumniæve commentus est, ut *Luciferum* adulari, captare, irretare se posse speraret? Certè quem quis adularur, laudesque, sua opinione non debitas offert, cum longè semet inferiorem putat, eumq; captiuum ducere, & de eo triumphum agere, sibi non iniuste videtur. Irrisor semper est, qui adulatur, aut pædagogus. Subesse enim potest, & in ipsa adulatione, honestum quoddam erudiendi genus. Cum enim viri principes, iis virtutibus quæ ad munus suum necessariæ sunt, imbui dicuntur & ornari, tanta inde adiortatione, ad eas acquirendas excitantur. Tene autem iste irridere ausus, aut (quæ maior iniuria) docere? Illumve ex animo laudes tuas effari credendum erit, & non potius *Gratiani* leuitatem imitari, qui te *Principem mundi*, ita ut *Rex Scacchorum*, & *Cardinalis Rauennæ*, per derisionem dici, scribit? Vir iste, cum nuper in viuis degeret, tantum suo ingenio tribuebat, ut nihil se auxiliis insinuationibusque tuis debere putauit. Tantumque abfuit, ut te inuocaret, tibi immolaret, ut

“ 21.9.4. Omnis
“ iactura.
“ Modest. in ver.
“ milis.
“ 32.9.2. Pudor.

“ nec regnum tuum agnouerit, nec etiam te in rerum natura esse credide-
 “ rit. Fateor quidem eandem eum habuisse & de Deo sententiam, eo que
 “ iure aliquem hic ei deberi locum; Paganis etiam, & Gentilium Idolo-
 “ latriis superiorem. Inest enim in omni Idololatria falsoque cultu, aliqua
 “ Religio, aliquid etiam peruersæ simplicitatis, & quod humilitatem sa-
 “ pit, à quibus iste longè absuit, cum penitus Deum esse animo negauerit.
 “ Quia autem hæc seziò putauit, & vera esse quæ affirmabat, credidit, non
 “ illis adæquandus erit, qui verum Deum satis docti, in eius inimici ca-
 “ stris tamen militarunt. Nec nobis vitio verti debet, quod aliquando in
 “ *Exorcismis* malè à nobis audias; *Hæreticum, Ebriosum, Insurreonē, Bestiam*
 “ *scabiosam* te vocemus, *Elementa* ne te recipiant coniuremus, *indissolubile da-*
 “ *monationem, cruciatumq;* mille milles solito maiorem minitemur. Hæc enim
 “ ex tacito pacto inter nos fieri satis nosti, & ex mysteriis, huic *Neophyte,*
 “ & in *Synagoga* nostra, *Catechumeno,* minime patefaciendis. Quod etiam
 “ de *Aqua lustrali,* & de *Agnis Dei,* quæ te horrere prudenter fingis, agno-
 “ scendum est. Quibus certè si inesset vis aliqua, corpora morbis, animas
 “ peccatis, elementa Dæmonibus, impressionibusque malignis purgandi
 “ (vti ex versibus *Urbani* quinti cum suis *Agnis* ad *Gregorium Imperato-*
 “ *rem* missi satis apparet) æquum certe fuisset, vt in illos versus vires suas
 “ exercuissent, & , si non *Hæresibus,* at saltem *Barbarie* purgassent & *Solæ-*
 “ *cismis,* ne nihil in illis verum esse *Hæretici* dicerent, nisi quod in fine ha-
 “ betur,

Parva, minor tantum tota valet integra quantum.

“ Quæ autè in *Exorcismis,* præter alios, ausi sunt nostræ familiæ homines,
 “ priuilegio speciali tribuendum est, quo nobis licentia datur, Dæmonia-
 “ cos de re quauis interrogandi; cum alii omnes ad eà solum quæ rem na-
 “ tam spectant, negotiumq; quod præ manibus habent, miserè obligen-
 “ tur. Quod priuilegium, etsi nec à *Vicario* tuo, *Pontifice Romano,* nec à
 “ te certè manasse puto, laudandus tamè *Cottonius* noster, qui cum de quæ-
 “ stionibus seditiosis Dæmoniacæ proponendis interrogatus esset, vt se
 “ liberaret, tale priuilegium ementiari ausus est, & audacia inaudita, no-
 “ uoque falsificandi genere *Luciferi* Chirographum sigillumque (ab eo
 “ enim solo proficisci potuit) effingere. Porro extra hanc in *Exorcismis*
 “ libertatem, quam tibi semper nos exhibeamus humiles & mancipatos,
 “ non aliunde querendum est, quàm exactis peruanis, vbi de *Barcena* no-
 “ stro legitur, eum, cum profunda nocte, sine teste eum in cubiculo salu-
 “ tarat aliquis è tuis Angelis, protinus è Cathedra surrexisse, locumque
 “ illum Diabolo, quem longè se digniorem prædicabat, resignasse. De in-
 “ iuriis autem *Pontifici Romano,* ab hoc *Florentino* illatis, etsi permulta di-
 cenda

Flagel. Dama.
Minghi.

Summa Bulla-
ni, verbo A-
gnus Dei.

Lettera di Bi-
go Torres.

cenda essent, satis tamen ex hoc vno animus eius dignoscitur potest, quod
 crimina vulgaris, popularia, tantoque viro indigna et attribuit. Genus
 accusationis est parcius laudare: & eius dignitati detrahatur, cuius eum
 laudes exiguas proferimus, omniaque, tamen dixisse videri volumus, ma-
 iora reticemus. Viderat fortasse iste Catalogos aliquos *Casuum Reserva-*
torum, qui quotannis à Papis augentur; putavitque ideo Papas ea pec-
 cara reservasse, ut ea soli patrarent. Sed aut ignarus est, aut illis iniquus
 nimis. Illinc licentiam peccandi populo ademisse censendi erunt, qui
 Concubinas non tantum dari patiuntur, sed aliquando iusserunt: qui
 que meretricibus partem patrimonii sui *S. Petrum* debere volunt? Mu-
 lieresque infami illo nomine meretricum onerari nolunt, donec 23000.
 hominum admiserint. Cuius etiam Religionem professi, Academicos
 meretrices in domo retinentes expelli vetant, quia *presumendum* (aiunt)
Scholaris sine Meretricibus nolle vivere. Illene à piaculis alios absterre-
 re velle putadus, qui ita illorum securitati prospicit, ut doceat in omnibus se-
 cundæ tabulæ præceptis, totiusque legis moralis posse à se dispensari:
 nec ea *Decalogi præcepta principia dici posse, nec conclusiones necessario à*
primariis deductas? Ideoque (ut semper hoc docendi genus coluit) ex-
 emplo Regulam illustravit, & de sorore ducta dispensationem dedit:
 quique in vno suo horreo, urbe *Roma* tot reposuit indulgentias, ut ne-
 mini difficile sit, vna aliave hora 100000. annorum inde expromere
 remissiones? Quam luculentus huius liberalitatis Pontificiæ testis est
Leo X. qui dicentibus semel Orationem Dominicam, & nomen *Iesu*
 (absit horror à verbo) ter iterantibus, 3000. annos concessit? Quam
 profusus aut *Dispensator* aut *Calulator Bonifacius*, qui tot in vna *Late-*
ranensi Ecclesia Indulgentias agnoscit, ut nisi à solo Deo numerari non pos-
 sint. Quid quod non solum plenaria detur ipsis *Franciscanis*, sed & eo-
 rum parentibus, etiam & in eorum habitu morientibus, etiam & id petenti-
 bus, etiam & illo post mortem indutis, etsi non petierant; & quinq; an-
 norum indulgentia habitum osculantibus. Et tandem *Clemens 7.* privilegio
 vni Ordini dato, quod iam, ut & omnia alia, leuitis comune factum est
 locum aliquem iis subiectum visitanti, aut si eum locum nequeat alium
 quemvis, aut si nec id possit, etiam illud volenti, Indulgētias omnes im-
 petit concessas & concedendas in orbe vniuerso. Et quamvis verum sit si in
 illis Indulgentiis, certa pecuniæ summa determinetur (quod plerumque
 fit) pauperem qui id præstare nequit, etsi satis de peccatis doleat,
 nullum tamen inde consequi beneficium, easque *Gerson* vocare au-
 sus est fatuas & superstitiosas, quæ pro vna Oratione enunciata
 20000. annorum largiatur, tamen Pontificum animum liberalem,

Dist. 12. li. 1. q. 1.

Ibid. Videtur.

Scapula de Iure

non script. lib. 1.

cap. 34.

Sum. Angel.

ver. Papa 11. 1.

Privilegium

mendican. ver-

bo Indul.

*Thes. Nicen.
Nemini omis.
Trar. 6. c. 19.*

*Rodol. Capen.
de Ecclef. uni-
ver. fol. 4.*

*Azor. par. 2. l.
4. c. 1.*

*Mostonius de
maiest. Eccl.*

Milvanus. c. 5.

Ibid. Idem c. 6.

*Scappus de iure
non script. lib. 1.*

cap. 25.

“ nec in peccatis sibi reservandis adeo sollicitum, satis superque testatur.
 “ Si autem in centum annorum curriculo, aliquis è fæce populi vnus, ob
 “ *Sodomiam* ultimo tradatur supplicio, idque non tam ob admittam cul-
 “ pam, quam ob ius *Principibus Ecclesiasticis* debitum, ab illo ereptum &
 “ usurparum, minus certe dolendum est aut queritandum, cum solum ad
 “ interrompendam præscriptionem fiat, in quam sibi vindicandam, pro-
 “ elives semper Laici fuere. Nec enim ita avarus in hoc genere deliciarum
 “ Papa est, quin id etiam delibent *Cardinales* sui, quos *Carpidinos* (ele-
 “ gantia certe tuis *Secretariis*, *Monachis* scilicet, peculiari) in Epistola tua
 “ ad eorum vnum scripta, tibi visum est nuncupare. Cum enim ita in Pa-
 “ pam compaginentur *Cardinales*, ipsumque eius corpus fiant, ut nec san-
 “ guinem in febre emittere possint, nisi eius licentia prius impetrata, quid illis de-
 “ negandum erit? aut quod peccatum 100. illorum speciosa privilegia ef-
 “ fugere potest? quos ex *Ecclesie Hierarchia*, non magis quam ipsos *Episcopos*,
 “ Papa tollere potest, cum & à Deo instituti fuerant, & Apostoliq; prius *Cardina-*
 “ les erant quam *Episcopi*. Quos etiam in Creatione, *Fratres* appellat, &
 “ *Principes mundi*, *Orbisque terrarum Coniudices*, & ut nihil desit, *Tot Reges*
 “ sunt, quot *Cardinales*. O corpus horrendum; & ut in multis, ita in hoc in-
 “ signiter monstruosum, quod speciem suam propagare non valent; cum
 “ nec omnes *Cardinales*, sede iam vocante, *Cardinalem* creare possint. His certe,
 “ peccatorum non magis invidet Papa, pluralitatem, quam beneficiorum.
 “ Etiam & *Borgiam*, hac dignitate gaudere voluit, ut plura scelera vno a-
 “ ctu, ingeniosa impietate congesserit, quam, quod sciam, ex ipsis Ponti-
 “ ficibus, aliquis conatus sit. Non enim solum fibulam soluit, pudicitiaq;
 “ sua fræna laxavit, sed secunda ambitione exardescens, sexum mutate
 “ voluit. Iuvenem autem, & imberbem, ceu fructus agrestes fastidiuit.
 “ Nec enim satis à sexu muliebri discessisse alias sibi videbatur, nisi virile
 “ haberet, venerabilem, barbaque spectabilem *Venerem*. Nec ibi con-
 “ sistit: pergit ingeniosa libido. Paparum exoletos tamen sollicitare non di-
 “ gnatur. Voluit ad Civium *Sodoma* licentiam pertigisse, qui *Angeli* in-
 “ ire ambiebant: quo potuit modo eos imitatus, è sorte & portione Do-
 “ mini, hominem è *Clero* sumit. Maius quiddam se fecisse ratus, cum etiam
 “ Dei Creatorem, Sacerdotem, sibi obnoxium fecisset. Nec tamen hunc
 “ in choro quaesivit, aut claustro, sed ut satis monstruosam *Venerem*, habe-
 “ ret, *Mutatam* etiam voluit. Nec adhuc in *Ange* prodigiosa eius lasci-
 “ via; non certe. Quod addi potuit, addidit. Virum, Clericum, Episcopum,
 “ non muneribus, non precibus aggressus est, sed vi stupravit, rapuitque.
 “ Cum igitur ex plenitudine potestatis, ad ea genera peccatorum deveniant
 “ Papæ, quæ & exemplo carent & nomine, ita ut Papa *Paulus Venetus*, qui
 “ faciem fœcis tingens, fœmina videri maluit, *Dea Cybele*, diceretur (nec
 sine

sine mysterio, cum huic numini Cincedi sacri sunt) nec ulli presentio-
 nis privilegio vsi, suam aliis licentiā imperiant, modo indigneque per-
 uaricatur loquaculus iste cum Paparum dignitati satisfactum putet, si
 crimina aliis communia illis impudentur. Imperiorum translatio, Re-
 gnorum ruinae, Regum Excommunicationes, depositiones, incendia,
 bella, eorum insignia, & characteres proferenda erant. Et si enim exem-
 pla de Imperiis à Papa mutatis, tam saepe à nostris decantata, vera non
 sunt, nec quid eiusmodi à Papis antiquis perpetratum fuerit, cum ta-
 men nostri Ordines politici ceteris sagaciores, perspectum habeant,
 quantum ad Ecclesiae incrementum conducatur, hæc in principes iuris-
 dictio temporalis, non solum id sibi licere Papis persuademus, sed & et-
 iam antiquitus ab illis factitatum. Ideoque *Canones Historiasque*
 inuitas quamuis ad hanc sententiam detorquendas, curauimus. Et si
 enim vnus è nostris, nobilem illū *Canonem, Nos Sanctorū*, eneruet, quo
 saepe hæc probari solita sunt, id tamen tum fecit, cum & demulcendus
 Rex *Britannia*, legesque mitigandæ, & ipse nomen *Eudemonis* induerat.
 Ad se autem redeat, & *Cacodemonem* profiteatur, nobiscum sentiet,
 quo etiam nomine ignoscenda est & *Cudsemio* sua temeritas, cum
Anglos Hereticos esse neget, quia in perpetuo Episcoporum successione per-
 manent. Videntur enim isti homines hoc in loco eorum translationi
 fauere, qui verba *Paulina* ita legunt, *Seruite tempori*, non *Seruite Do-*
mino, *Canonesque* è re nata interpretantur. De iniuriis autem nostro
 Ordini, ab hoc homuncione illatis, cum in nobis & tua & Papalis
 lædatur maiestas, quibus quasi Dictatoribus Republica iam nutante,
 ab vtrisque mandatum est, *Videamus ne quid Respublica detrimenti ca-*
piat, non est cur de vincula dubitemus. Hoc tamen est quod me præ-
 cipue excruciet, quod cum me *Præsulem* vocet & *Antistitem*, nomine
 vobis horrendo & abominando, noui illum ex intima sua malignitate,
 hæc ad *Bellarmini, Toletique* votifragas ambitiones referre, qui *Cardina-*
latum aliasque dignitates amplexati sunt. Sed errat homo miser, & in
 nostris rebus rudis, ignarus, eos non solum ex hoc quod in Papæ cor-
 pus coalescunt, summo suo bono, finique vltimo, centroque felici-
 tatis, huic *Luciferi* Camerae reddi proximiores, sed & etiam ex ipso
 periurio, votique iusti contemptu, notum ad eam ius iis acquisitum
 esse. Martyrium quippe nostrum Cardinalatus est: & quamuis non
 multi ex nostris iis polleant viribus, vt ita Martyres se fieri patiantur,
 gaudeantq; Pontifices eam in alias familias transferre persecutionem,
 iis tamen qui tantas viros assequuti sunt, vtpote qui maioribus prælatu-
 ris aucti, ad maiora edenda facinora idonei euadant, in hoc eorum Cæ-

Apologia pro
 Garreto.

De desperata
 Calui causa.
 cap. 11.
 Rom. 12. 11.

lo, nouæ Coronæ, nouæ aureolæ contexuntur. Dolenda igitur semper
 erit infirmitas *Layne*, & *Borgia*, quia *Paulo* 4. & *Iulio* 3. oblatum Cardi-
 nalatum respuebant: (digna enim hoc loco, & hoc conuentu, ea af-
 fertio videtur) nam & in sacrificiis apud antiquos Romanos tibi im-
 molatis, victima quæ reluctabatur, semper reprobari credita est: id-
 eoque meritis laudibus decorandus *Bellarminus*, qui ex nouo Cardi-
 nalatu, nouum genium sumens, retractationes edidit, & loca omnia
 quæ in eius scriptis in fauorem Principum deflecti potuerunt, castiga-
 uit. Hæc autem omnia missa faciamus. Satis enim nos nouimus inter
 nos. Ea verò quæ à se gesta esse gloriatur vir iste, in re politica omnes,
 antiquos, modernos, prætergressus, pensculatius perpendamus. Quã-
 uis magnos in re aliqua eum progressus fecisse quis putabit, qui ita in
 primis mediisque hærebat, vt cum *Pontificem Romanum* viderat, nõ-
 uerat, ad Dæmonis tamen noticiam non peruenit. Scio autem quo se
 perfugio tueri conabitur: in infinitum scilicet dari non debere progres-
 sum alicubi consistendum, acquiescendum. Nec etiam plura admitti
 debere media, cum per pauciora res expediri possit. Cum igitur ei per-
 spectum fuerat *Pontificem Romanum* omnium malorum causam extitisse
 se, primumque motorem, maluit ibi acquiescere, quàm Dæmonem
 agnoscendo, nouam Tyrannidem introducere, faterique Papam etiam
 Dæmonis iura usurpasse. Quam certè opinionem si quis adhuc tueri
 velit, per nos liceat. Erit tamen nobis argumentum ingenii non ita per-
 spicacis, si quis ita Pontificem, neglecto Dæmone, suspiciat, imagi-
 nemque sine relatione ad prototypum, colat. Quam autem futilia,
 quàm nihili sint, quæ in libros suos congeffit, hoc manifestum reddit,
 quod in omni Religione, in omni disciplina aliquis in eum insurrexit,
 nec quis illum vindicare aggressus est. Nec hoc ideo dicimus, quia
 ideo minus mala ea putanda censemus, sed quia minus artificiosa, &
 ad finem in quem diriguntur, minus valida. Non ita nos, non ita pro-
 gressi sumus: ea enim arte præcepta nostra his in rebus condita sunt, &
 condita, vt cum à nobis ad illaqueandos stabiliendosq; nostros profe-
 rantur, Ecclesiæ doctrinæ & opinionis communioris speciem reueren-
 tiamque iis induamus. Cum autem ab aduersariis ad conciliandam
 nobis inuidiam, aut infirmiores absterrendos producantur, humiliori
 sorte contenta sunt, & in locum seriemque priuatarum opinionum se-
 cedere non dedignantur. Canonesque ipsi nunc splendidi mitraque
 & tiara insigniti incedunt, & ex ipsa Cathedra diuinum sonant, vim-
 que oraculorum obtinent; nunc autem laceri oberrant, mutiliq; clau-
 dicant, & claustrale quiddam aut Eremiticum murmure incerto susur-
 rant; aut quasi ex pulpitis in aures populi præcipitati; aut à Conciliis

producti quæ vel abortus passa sunt, partusque ediderunt ante inani-
 mationem, Papæ scilicet assensum, aut iam vitâ destituta sunt, etsi diu sa-
 na fuerant vegetaque, ad ciuilia negotia non pertrahenda iudicantur.
 Nunc nobis stellæ fixæ, & firmamento hærentes, nunc autem planetæ
 sunt Canones. Nunc in omnibus loquitur ipse *Papa*, nunc autem *An-*
tores, è quibus excerpti sunt. Inde variè de *Gratiano* nostro philosopha-
 mur: nunc illi honorem dignitatemque; Adamantum, & gemmarum no-
 biliorum attribuentes, quæ inde nitorem & firmitatem consecutæ sint,
 quod quasi ex Atomis, particulisque minutissimis conflentur, nunc au-
 tem montem ex arena vndique congesta agnoscimus, & fundamento
 recipiendo prorsus ineptum. Fateor certè patres nostri ordinis, ex iu-
 uenili quadam ferocia, qua tum temporis omnia audebat, (vix enim ex
 Ephebis excesserat) male *Concilium Tridentinum* adduxisse, ad regulas
 certas, & definitiones statuendas, à quibus recedendum non fuit. Sed
 certè recedendum est; nec dissimulari potest, tam nostri Ordinis scri-
 ptores, quàm *Dominicani*, In hoc bello, tragœdiaque *Roma* excitata, De
Gratia & *Arbitrio* à castris *Tridentinis* transfugisse. Nec enim quæ à no-
 bis scripta sunt ita firma rataque esse volumus, vt ab aliis, dummodo
 nostri sint Ordinis, immutari nequeant. Ita qua vsus est *Damon-Ioannes*
 licentia in liberando *Rege Regnoq; Britannia* à periculo depositionis,
 (quia nulla in eum lata sententia) Canonibusque multis, quos alii in eum
 intonandos putarunt, cum tandem regnum illud hoc opio nostro satis
 fuerit stupefactum, licebit nobis eosdem Canones ad pristinum vigo-
 rem restituere, regnumque ita sopitum, aut innato suo calore, id est, bel-
 lis intestinis, aut externis remediis acquisitis, ex *letargia* sua excitare.
 Securitatem enim omnem qua gaudent Principes, ex nostra habent in-
 dulgentia, canonumque remissa interpretatione, priuilegia sunt, quæ
 cum à nobis emanarunt, vitamque acceperint, à nobis imminui, reuo-
 cari, iugulari possunt, eodem prorsus modo, quemadmodum *Maria-*
ne licuit, à *Concilio Constantiensi* recessisse, licuit etiam *Cottono*, *Maria-*
ne partes relinquere. Quod ramen solis nostris, quibus datum est tem-
 pora nosse, & arcana, licere volumus. Videmus enim ipsos *Sorbonistas*,
 qui *Papatum Aristocraticum* sibi constituere videntur, etsi opinionem
Mariana euertere satagebant, ab eius tamen nomine cæterisque *Iesui-*
tis prudenter abstinuisse. Modestia sane quam in iis non sperabam, qui
 dum & in terris fui, Decretum contra me ediderant. Nec tamen nihil
 patientiæ meæ, providentiæque; tribuendum, qui vires eorum agnoscēs,
 infantiamque; nostram, responsionē omnem & exagitationē meis interdi-
 xi. Nec enim tam *Herculei* eramus, vt in incunabulis serpētes extinguere

Vide Beniu.

Apol. 1. Garni
cap. 3.Gretzer. exa-
mm speculi, fol.
139

" conaremur. Cum autem ab illo tempore sæpius à nostris provocati fue-
 " rint (nec enim regulam præceptaque adeo ferrea meis dedi, ac *Franci-*
 " *scus*, qui noluit sua ad tempora, & rem natam accommodari) excusandi
 " certè erant, si in nos immitiores extitissent. Si *Parlamentum Parisiense* ea
 " modestia rem peragendam non censuit, sed librum, opinionem, homi-
 " nem, edictis suis infamem reddere maluit, quid aliud de eo dicendum
 " quàm *Gigantem*, & animal indomitum esse, quod nunquam à nostris ci-
 " curari potuit. Clamant enim semper ululantque *Papa legitime* & *cano-*
 " *nice* progrediendum, idque malitiosè interpretantur, de legibus suis, &
 " Canonibus antiquis, quos per *Aresta* (vt vocant) sua, via insensibili, in
 " vsum reuocare se posse sperant. Hoc igitur est de quo *Machiavellum* re-
 " um statuimus, cum non ita tuto cuniculos suos egisse, quin ab omni-
 " bus deprehensus fuerit. Nos autem qui Ecclesiam quasi Nauem ac-
 " cepimus, altro mari liberè fluctuamus. Anchoram certè habemus,
 " sed apud nos; nec adhuc fixam: figendam autem & retrahendam, prout
 " nobis visum fuerit. Et satis scimus vt & Nauibus ipsis, ita & nauiganti
 " Ecclesie, scopulos, promontoria, quæcunque firma sunt & fixa, pericu-
 " losa esse, & naufragium minitari. Non tamen adeò obstinatè dicimus,
 " nihil prorsus in eius Commentariis esse, quod huic Ecclesie inferire
 " possit. Sunt certè eiusmodi multa; sed non ii sumus, qui ab aliis quic-
 " quid emendicemus, aut qui à nobis non profecta Elogiis nostris ador-
 " nemus. Nobile huius temperantiæ abstinentiæque exemplum nobis
 " exhibuit *Senatus Romanus*, qui ideo *Christum* inter Deos referre noluit,
 " quia ab Imperatore res proposita fuit, nec ab ipsis Consilium emanauit.
 " Id autem de quo præcipue gloriatur iste, licentiam scilicet simulandi,
 " mentiendique à se introductam, nullo nititur fundamento, nullo colo-
 " re decoratur. Nec enim solus *Plato*, cæterique Rempublicarum Archi-
 " tecti, licentiam mentiendi Magistratibus, etiam & Medicis tribuere,
 " sed & Patres Ecclesie, *Originem*, *Chrysostomum*, *Hieronymum*, æstimant-
 " tes, non solum eandem in illis doctrinā inuenerunt nostri, sed eos etiam
 " ab omni nauo reprehensioneque hac via liberant, illis scilicet licuisse
 " hanc opinionem tueri, donec Ecclesie aliqua definitio contrariam sta-
 " tuisset. Quod certè (etsi non ita liberè hoc profutendum sit) adhuc
 " nunquam fecit. Hanc autem doctrinam, quamuis vsu receptam, à Pa-
 " tribus excusatam, exemplis etiam *Prophetarum* & *Angelorum* in scriptu-
 " ris roboratam, itaque iure Gentium, & quasi lege Naturæ stabilitam,
 " quia tamen à nobis profecta non est, aliquantulum declinauimus. Aliā
 " autem minus obnoxiam, quæ tamen eadem omnia Ecclesie præstaret,
 " Reseruationem scilicet Mentalem, mixtasque propositiones substitui-
 " mus. Mentiendi igitur licentia nec tuta est, nec noua: sunt enim pleraq;
 " ex *Machiavelli* præceptis ita obsoleta, tritaque, vt non dubitauerit Særa-

L'esch. ffia
 fol. 29
 Idem fol. 32.

Observationes
 in *Cassianum*,
 fol. 736. ex col-
 la. 19.

Tribus l. 2.
 24.

rius noster (sua tamen licentia vsus) *Herodem*, qui tamdiu ante vixerat, *Machianellistam* vocare. Sed vt vno ictu spes eius omnes, omnes rationes amputemus, hoc assero, hoc edico, omnia scripta eius, actaque omnia huc spectare, vt ad ruinam interitumque regni huius, id est, sedis Pontificiæ, via præparetur. Quid enim aliud conatur, quàm vt Rerum pub. formæ immutentur, vt populo (metallo molli, ductili, fusili, & ad nostras impressiones accommodatiori) omnem libertatem eripiat, destructaque penitus omni ciuilitate, ad Monarchias (nomen in rebus secularibus meritò nobis abominandum) omnia reducantur. Cum lachrymis dicendum, dicendum tamen, plane nullum ex Monarchis iam inueniri, qui non aut penitus se à regno nostro subduxerit, aut nos in re aliqua grauiter laeserit, vnde auctoritatem Pontificis, *Incomparabiliter* minorem esse quàm fuerat, fatetur *Cottonius* noster; Ecclesiamque Christianam (quod solum *Romana* competit) *Dominatam* esse. Inde etiam est, quod non nisi semel in *Hebdomada*, *Cardinales*, iam conueniāt, quod sepius facere soliti fuerant, quia negotia in *Curia Romana* pauciora sunt. Vt enim Reges *Britannia*, *Daniaeque*, ceterosque omnes primi generis Monarchas taceam, in ipsa Gallia ita aucti sunt inimici nostri, vt parum ablit, quin etiam numero nostris pareuadant: viribus autem in hoc superent, quod in doctrina sua vnanimes sint, vicinisque Ecclesiis adhæreant. Cum tamen nostri, qui Catholici ibi dici volunt, ita à Catholicis Romanis dissentiant, vt non solum Concilia, sed & Regē Papæ præferant; illosque suos Gigantes, *Gog & Magog*, *Parlamentum* scilicet *Parisiense*, & *Collegium Sorbonæ*, omni conatu, omni molimini nostro sepe opponant. Etiam & in *Hispania* miserè languemus, a vbi Clerici Dominis suis infideles de prodicione accusantur, *Iudicio Regis* personæ Ecclesiasticæ subiiciuntur, & *Sacrilegii*, igni a Iudice seculari traduntur. Et quamuis Regni partem, paulo minus, dimidiū regni sui Ecclesiæ *Romanæ* concessisse videri volunt, regnumque Ecclesiæ diuississe, ita tamen pensionibus, aliisque oneribus, quib. Aulicifiliique procerum aluntur, & conditionibus venerolis inficiuntur hæc eorum dona, vt potius *Hydropis*in pati videatur Ecclesiæ, quàm ex alimentis bene concoctis sanitate frui, & ista omnia potius ad inuidiam Ecclesiæ, quàm maiestatem conciliandam fieri. Sed & in iure Ecclesiæ vsurpando, non solum Reges *Gallia*, sed & *Britannia* post se reliquit Rex *Hispania*. Nouum enim (ait *Baronius*) exortum est Caput, pro *Monstro* & *Ostento*. Excommunicat enim & absoluit: quam etiam exercet potestatem, & in Episcopos & in Cardinales. Appellationes impedit, nec sedem Romanam superiorem agnoscit, nisi in casu præuentionis. Exosum igitur nobis nomen, *Monarchia*, & exitiosum: in quod, tanto impetu, tanta ferocia &

De la messe fol.

358.

Syna Tholosa.

l. 15. c. 4. v. 7.

Scappus de
Iure non scrips.

l. 1. c. 6.

b Ibid. c. 16.

c Ibid. c. 23.

De Regno Sici-
lia.

Resp. ad Card.
Calumnia.

Salomonius.

Hippocras. l. 1. A.
Apher. 57.

acerbitate insonuit *Baronius*, ut frustra aliquid adiuicere conarer ego, et
 si tuā (*nefandae Imperator*) linguā loquerer. Nomen enim *Adulteri-*
num vocat, & *Turrem Babel*: Regique, cui ipse subditus, nisi à nomine
 abstineat, ruinam minatur. Interim Tyrannum esse statuit, & *Bulla*
Conae quotannis excommunicatum. Hoc autem vno erga omnes se tue-
 tur, Nescit zelus imperiosus parcere saltem Deo. Quem tamen zelum, &
 à *Mundato Pape*, & à *Iuramento Cardinalitio* inflammatum dicit;
 quibus omnibus instructus, in Monarchas insurgit. Nec aliam fe-
 rè ob causam, *Bellarminus* noster regimen Monarchicum tantis lau-
 dibus effert, quam ut à tanta dignitate seculares omnes arceantur, so-
 lique Ecclesiae ea vindicentur. Bene igitur *Rebullus* quidam, (qui
 iam huic regno innotescere laborat, cum calumniarum in Ministros
Gallos Ecclesiaeque ibi constitutas satur, etiam in *Regem exterum* po-
 tentissimum calamum stringere, & signa conferre ausus est) bene in-
 quam, & perquam accommodare *Baronium* & *Bellarminum*, *Clypeum*,
Ensemque Ecclesiae Romanae vocat. Gratulor illi sanè de *Titulo Ensis* no-
 stro Ordini indulto; tam quod post omnes illorum verborum [*Ecce*
duo Gladii] interpretationes, ad temporalem iurisdictionem in Pa-
 pa stabiliendam, à nostris acquisitas, ab aduersariis autem sublatas,
 elisas, irrisas, nouam suppeditasse videtur, & per *duos Gladios*, Papae
excommunicationem, *Iesuitarum Regicidia* intimasse; quam quod no-
 bis supremam illam dignitatem reseruauit, ut quemadmodum *Deus*
Paradisum suum Ense Iguito munire voluit, ita & nos Ecclesiae nostrae
 finibus insistamus, non solum ut *Cherubin* ille, flamma ferroque in-
 structi, sed & nupera inuentione, puluere bombardico: de cuius
 Autore, an Monachus scilicet fuerit, Dæmoneve, miror cur litiga-
 rept *Antiquarii*, cum vnum sint. Ut autem *nefando imperator*)
 in plerisque rebus id semper conatus es, ut *Eum* imitateris, ita in
 nobis id egregiè assecutus es. Cum enim Reformationem Ecclesiae
 suae aggrediretur ille, in tua etiam te idem tentare decuit. Ideo-
 que *Franciscanos* tuos (operarios certè, artificesque ante nos natos,
 non contemnendos, per *Capuchinos* reformasti: hos etiam per *Re-*
coletos. Cum autem & in ipsa Ecclesia Dei, nonnulli in hac Reforma-
 tione eousque progressi sunt, ut non solum humores cum periculo
 peccantes, sed & omnem pulchritudinem, speciem & ornatum exime-
 re, spiritus vitales cum sanguine vitioso simul exhaurire, maciem indu-
 cere, & *spasmodum tetanumque febre curare* tentarent, tu tibi deesse noluiisti,
 sed antiquorum tam *Circumcellionum*, quam *Assassinorum* ingenium in
 nobis reformasti, & ad altiora audèda excitasti. Nec enim in *Circumcel-*
lionum ferocia consistimus, cum alios ad mortem nobis inferendam lacessi-

mus, &

mus, & prouocamus, nec in *Assassinorum*, qui ad Reges qui per eos tran-
 sibant occidendos, operam vendeabant: nam sponte, gratis, ubique id
 perpetramus. Et quemadmodum re ipsa, à nemine nos vinci patimur,
 ita & *Mystici Mystica* opponimus; & ne Canon ille, *Negus Chri-*
sti cultellum cum cuspide portaret, prophetica aliqua relatione nos respice-
 ret, præceptum nostris dedimus, vt *Cultelli eorum frequenter acuantur*, &
 ad vltus semper parati sint. Exuspices enim sumus, prophanis longè so-
 lertiores; nec enim extra brutorum animalium inspicimus, sed ipsarum
 animarum extra, in Confessionibus, & extra Principum in proditioni-
 bus; quorum corda nobiscum esse non ante credimus, quàm ea videa-
 mus. Sileat igitur loquaculus iste Secretarius; librosque suos eo ho-
 nore affici, contentus sit, quo *Ephemeridas & Cædendaria* annuaria
 dignatur Mundus, quæ certis locis temporibusque accommodata,
 ibi alicui breui vsui inferuire possunt. Eiusque Sædatorum regulæ
 omnes, ceu *Synodorum Præuincialium* Canones, vbi condita sunt, reci-
 piantur; nostræ autem, quæ vniuersum mundum peragantur, per-
 meanque, *Conciliorum Oecumenicorum* vicem habeant, vigoremque
 retineant. Loco autem aliquo inter Gentiles insigni, potiatur iste, mo-
 do à nostris abstineant. Nec solum de modernis loquor, cum nostros
 dico; vix enim vnquam in Romana Ecclesia defuere Monachi, qui
Machiauellum longè superarunt. Longa certè mihi videbatur *Ignatii*
 Oratio; & de corpore tandiu relicto metuebam, ne aut putresceret,
 aut certè fracescere, & sepulturæ tradi posset. Nolui tamen discedere
 è scæua, donec peracta fabula sperabam, si quid corpori accideret,
Iesuitas, quibus miracula familiaria sunt, & quorum famæ studiosus in
 hoc negotio mihi videbar, commiseratione erga me vsuros. Vt autem
 aliquando videram

*Aur pluviam, aut paleam, quæ fluminis innatat ori,
 Cum ventum ad pontem fuerit, quæ fornice transiit
 Angusto flumen, reuici tamidèque repellit;
 Duxerat at postquam choreas, atq; orbibus vnda
 Luserat, à liquidis laqueis, & faucibus hausta
 Fluminis in gremium tandem cedit, reditumque
 Desperat spectator scæna;*

Ita *Machiauellus* sæpe se erigens, sæpe repulsus, tandem euauit. Ego
 autem in facie vultuque *Luciferi* hærebam. Deprehendi illum ita erga
Ignatium affectum, ac Principes, qui quamuis Officiariis iis inuident, exi-
 miam opes conquirendi licentiâ, tamen de illis queri non audet, ne populo
 eos reddant odiosos. Passus igitur *Lucifer* est Infernū nouum, Diabolū scil.
 popularem, gloriosum, & sine dubio res nouas moliturum. Voluit igitur in

De ridu super
inuentis.

Harley defence
des Iesuites fo. 12.

Valladerius fo.
24.

Cameram interiorē secessisse, recepto prater *Ignatium* nemine, quem neque secludere potuit, eximie meritum, nec tutum putabat amplius ei occasionem dare, suas laudes celebrandi, ceterosque omnes deiciendi, in conspectu publico, & vulgo *Demonum*. Sed recedentem turba animarū obsidebat. Confluunt omnes, introitum flagitant, qui quid in rebus etiam minimis innouarant. Etiam qui aut in mundo muliebri aliquid noui induxerant, aut in *Panchelli* Commentariis locum inuenerant, *Porcellana*, *Conspiciliorum*, *Quintana*, *Scaphiarum*, etiam & *Cani* inuētores, turbam augent. Eorum autem qui *Circulum* se quadrasse gloriati sunt, infinitus pene numerus: sed nubem istam dispefcuit *Ignatius*, imperando, increpando, ittidendo, propulsando. Nollem tamen corte *Petrum Aretinum* inter ceteros tam male ab eo habitum. De picturis suis portentosis gloriant, vere certe respondit *Ignatius*, eum, utpote non ita doctum, multa latuisse in hoc genere, quibus scarent antiquæ, tam *Historiæ* quàm *fabulæ* & poemata: ideoque *Aretinum* non solum nihil de nouo addidisse, sed & stimulos iuuentuti ademisse, quæ in eius industria temerè confisa, nihil ulterius quærendum putaret, itaque infinitum prædiuitemque Antiquitatis thesaurum amissuram. Addidit etiam, *Raderum* ceterosque sui Ordinis, qui poetas castrare soliti, aliosque autores, (interim autem mirabar ego eos & *vulgatam editionem suam* non castrasse, quæ verbis adeo obscenis alicubi abundat, quæque lingua *Hebræa* (eo nomine *Sancta* nuncupata) adeo horret, ut nihil obscenum effari possit; ita ut vnus ex illis (admodum subtiliter) animaduertit, stellam *Veneris* perraro eo nomine in *Scripturis* appellatam) non eo animo id fecisse, ut eorum memoria aboleretur, sed ut prius experti ipsi an *Spintria Tiberii*, & *Martialis Symplegma*, aliaque huiusmodi, non potius *Chimeræ* & *luxuriantium ingeniorū speculationes*, quàm res certæ & ad artem methodumque *deliciarum* reducendæ extitissent, (nec enim in re aliqua *Theoria* cōtenti, nisi & ad *praxin* accedant *Iesuite*) discipulis tandem suis, & nouitiis ea facerent communia. Est enim fecunda Sacramentorum hæc Ecclesia, Diuinis autem onerata, iam & *Moralia* gignit. In quibus, ut & in Diuinis, vna specie populū contentum esse, volunt; varias autem formas, arcana sua mysteriaque sibi reservare: cuiusmodi nonnulla sub obscure mihi tum innuere videntur, cum in vita nouæ *Diux*, *Francisca Romana* scribant, *Therum genialem ei perpetuum Martyrium fuisse*, & *Miraculorum Officinam*. Cum tamen is fuerit *Aretinus*, qui Principibus sugillandis, contumeliisque afficiendis diu assuetus, habitum inde contraxerit talem, ut & ad supremam Dei Maiestatem paruifaciendam ascendisse potuit, miror certè *Archi-Iesutam* istum, et si non ad sedem in Ecclesia sua triumphanti eum admiserit munus tamen aliquod inferioris sortis ei denegasse. Dignus enim mihi videbatur,

batur, qui aut *Ignatio à Voluptatibus*, aut *Lucifero à Vitiis* esset. Quicquid enim vel *Lucifer* ipse animo concipere poterat, effari audebat iste. Eum tamen *Ignatius*, satis sibi ad omnia munera visus, protulit; virgencique, baculum intentabat. Nec mitiorem certe *Christophoro Colombo* se exhibuit: qui cum nihil ei in terra marive imperium fuerat, in Inferno difficultatem minus timebat. Pergentem autem sistebar *Ignatius*. Meminisse te decet, inquit, si quid huic regno emolumenti, ex detectis terris Occidentibus eueniat, id omne nostris acceptum referendum. Si enim ob-
tinuisset *Dominicorum* sententia, predicatione sola, non vi inferenda incolae
reducendos, vix certe tot saeculis, vices centena millia hominum ad 150. per-
ducerentur; quod à nobis citò peractum. Si lex lata à *Ferdinando* in solos
Canibales, ut qui fidem amplecti noluerit, seruitute plecterentur, in alias Pro-
uincias extensa non fuisset, defuissent nobis viri, qui terræ beneficium
eruissent. Nisi nos, sublata eorum Idololatria, nouâ, nostrâ, id damnum
iis compensassemus, nisi nos, genti ignaræ barbaræque, res aliquando
naturales, aliquando confectitias, pro miraculis obtulissemus; nisi nos
etiam, ex *Americano* pretioso stercore confectum *Pharmacum*, Princi-
bus *Europæis*, eorumque proceribus, & Consiliariis insinuare, applicare,
parati semper essemus, parum certe ex his locis detectis (quod fortunæ
referendum) effectum foret. Laudo tamen pertinaciam tuam, patien-
tiamque: cuius (quoniam ea tibi præcipua virtus) & hic exercenda
occasionem habeas & in loco remotiore consistas. Etsi autem *Lucifer*
turbâ istâ nimîâ & candidatorum diluuiò pene obrutus, cõcitatio factus,
quasi vicariatum quendam, aut à latere legatione concessisse *Ignatio* vide-
batur, potestatemque paulo minus absolutam ex arbitrio omnia agendi,
errorem tamen suum, periculumque deprehendit. Meminit enim quan-
to impetu *Canon Almus* vibrari ab iis solet, quo Rex *Francia*, non quia fla-
gitiosus, sed quia inutilis depositus à sede dicitur: Regesque à dignitate
extidere, si aliis rebus dediti rempublicam officiariis administrandam
relinquunt. Voluit igitur & ipse rei gerendæ manus admouere suas, seque
immiscere; ne *Ignatio* fortè daretur præscriptio, quò titulo, satis nouit quan-
tum in alios Principes præualuerat & adhuc se tueretur *Ecclesia Romana*. Etsi
autem *Ignatio* gratulari se simulabat, de se ab ista importuna turba libera-
to, cum tamen illum vidit, hoc solum agere ne nemo admitteretur, ma-
iori opus esse diligentia putauit. Nam quamuis de *Patriarchis* suis bene
sperabat, qui diu ante locum interiorem adepti fuerant, & cum quibus (ut
dixit *Abbas* quidam *Diabolo*, eum post longa internalla tentanti) ipse con-
sensuerat, eos scilicet ius suum retenturos, strenueque defensuros, seque
aggerem, si quid noui moueret, *Ignatio* opposituros; si tamen solus in hoc
seculo induceretur, metuit, ne tam eius spiritus, quam eorum erga illum

Matalius Sto-
tellus, Præfat.
in Osorium.

Paris de Paris.

De Syndicato
de access. Reg.

Sophronius, c. 41

reuerentia, in damnum suum augerentur. In omnes igitur angulos ocu-
 los coniecit; & longinse motum, vidit tandem *Philippum Nerium*, qui
 non satis sibi conscius, de egregia aliquo erga hoc regnum merito suo,
 a portis abstinuit. Animo autem relegebat *Lucifer*, *Nerium*, *Ordi-*
nemque totum, cuius institutor fuerat. *Congregationem* scilicet *Oratorum*,
 ideo precipue a *Pontifice Romano* erectos, auctos, privilegiis honoratos, ut
 assiduis de *Vitis Sanctarum*, & *linguistatumque* Ecclesiasticarum, orationibus
 ad populum habitis, ita nobis honoris conciliaretur, ut ind. *Iesu aruna*
 torrens, & communis erga illos superstitio langueret paulo, tepidiorque
 reideretur. Iam enim de illis metuere ipse *Papa* coeperat; coeperant enim
 & illi paradoxon suum spargere. De *Confessione* & *Absolutione* per *litteras*, &
internuncios exhibenda, & que arte omnium Principum arcana ad se trahere:
 tentauerant etiam & *Monarcham* magnum *Italia* inhiantem contra *Pon-*
tificem sollicitare, cui articulos quosdam, de eo reformando obtulere. Gau-
 dent autem mutua sibi exempla esse *Papa* & *Lucifer*. Quod igitur fecerat
 ille in *Media*, in *Infero* regno hic tentare aggreditur. Accersuit igitur
Philippum Nerium; animique in illum propensi aliqua signa edidit. Stu-
 pidior autem erat *Nerius*, quam ut ea rite interpretari potuit. Vidit ta-
 men ea *Ignatius*, & priusquam *Lucifer* ad apertiora descenderet, aut tantos
 hac in re progressus faceret, ut cum honoris eius constantiaque semper
 ratio habenda fuerit, nulla ratione a proposito suo abduci posset, aut a-
 uerti, cito opponendum, re adhuc tantum non integra existimauit. Se-
 iam videre, dixit, *Luciferum* minus cum *Philippo* versatum, quam cum
Iesuitis, qui nesciret quam apertum ei hostem se professus fuerat. Nec
 enim solum a Visiones omnes respuit, & iussitque quendam conspuere
 in faciem *B. Virginis*, cum ei apparuit, quia *Damonem* esse putabat, ali-
 umque *Medici* specie moribundo insidiantem depellebat, & nec facile
 adducebatur, ut quemquam a *Damone* vexatum crederet, sed etiam, cum
 ei tres *Damones* in via occurrabant, non exorcismis, non signo *Crucis*
 eos dignatus est, sed simpliciter neglexit & præterit. Alios fortasse
 ad Religionem excitabat, ipse autem in seculo tum mansit, adeo ut me-
 memini, se cum *Campanam* seu *Tintinnabulum* vocitare solitum, qui
 cum ipse foris maneret, alios alliceret. Nec qui *Congregationem*,
 eius sequuntur, *Voto* aut *Sacramenti* vinculo se obstringunt; nec quid-
 quam, de quo ei gratias referat hoc regnum noui, nisi quod *Bar-*
onius adscribendos *Annales* impulit. *Nerius* autem ad hæc omnia
 mutus, quasi de alio dicta. *Historia* certe sua, eorumque quæ de illo scri-
 buntur, ignarus prorsus aut oblitus. Ausus autem est ipse *Lucifer* (patien-
 tia *Ignatii* vix impetrata) eius partes suscipere, eoque progredi, ut dicere
 non vereretur, *Baronius*, *Boxius*, aliosque ex hoc aluceo *Nerii* profe-

Etos.

a Di. vita Nuii.

fol. 107.

b fol. 108.

c fol. 212.

d fol. 229.

e fol. 19.

f fol. 26.

g fol. 313.

h fol. 163.

Quos, liberos, apertiori, duriori la Principes filo vfos, Papæ in regna omnia directæ Iurisdictioni, melius consuluisse, fortius propugnasse, quàm qui meticulosius quàm par est, maiestati quæ tantæ causæ commo- niat, rem aggressi, vias obliquas, ambages perplexas, & ex variis causis que circumstantiis inutiles. Hæc enim sectantes *Bellarminianam*, sunt commenti. Omnia autem ista ab alumnis suis edita, *Nero* debere ut radici poma. *Ignatius* autem cum eum videret partes omnes agere, Iudicis, Aduocati, Testis, priori insistens consilio, rumpendam Orationem putauit, ne cum merita *Nero* decantasset, ad præmia obligaretur. Quid autem, clamat *Ignatius*, fecit iste, quid perpetravit, cuius sequaces, in speculationibus, in præparatoriis semper exercitati? Libri isti de Iurisdictione Papæ scripti, quid aliud sunt, quàm *Medicorum* de morbis disputationes, aut de medicamentorum componendorum modis; qui cum in libris delitescunt, dum nemo ad ægrum pergit, morboque medicinam accommodat, quid ex illis boni, quid emolumenti? quam partem, quod membrum corporis languentis aggressi sunt isti? quo in Regno, humores in Papam peccantes, igne ferreo expulerunt? Quam Remp. in Anatomiam dissequerunt? quod sceleron ad posteros erudiendos confecerunt? Hosce morbos, verbis prædicationibusque, ceu carmine & incantationibus curari posse sperant. Si autem hoc honore inde dignus putabitur, quia ex eorum scriptis aliquid decerpi posse videtur, quod ad hoc negotium accommodari queat, cur *Bezam*, cur *Caluinum*, cæterosque eius generis hic in Infernis non haberemus? in quorum libris nonnulla inueniuntur, quæ huctor queri possunt. Sed cum nec ad *Monarchias* extirpandas collimarunt, nec *Canones* aut *Aphorismos* ad res omnes accommodandos, sed circumstantiis incertis obnoxios ediderunt, nec quid aliàs in Principes durius statuerunt, nisi vbi supremam potestatem in populo, aut *Ephoris* resedisse opinati sunt: nec hanc etiam potestatem in principem irruendi, aut à priuato arripi, aut ei delegari posse dicant, nec ideo quisquam ex eorum discipulis in vitam principis sui aliquid peregrisse se gloriatur; videmus hunc locum iis semper fuisse oclusum. Fuere sane ex illis (et si illis hunc honorem inuideam, ut cum *Knoxio*, *Goodmanno*, *Buchanano* numerentur) qui nostros æmulati, reip. tranquillitatem perturbauerunt, Principibusque iniquiores extiterunt, nec suo apud nos in hoc regno aliquo loco carent. Sed cum nihil, nihil suis manibus peregere, nec inde se excusare possunt, quia minus valebant, quid enim aut *Clementis* aut *Ranillaci* viribus tribuendum est, aut quid, eius ausibus, qui vitam suam negligit, in mediis castris imperium?) ad hanc secretam sacratamque Cameram vix aspirant.

CONCLAVE IGNATI

Sabinae voluit *Lucifer*, non omnes fortasse quae in regum viscera
 grassatae sunt manus, & *Iesuita* armatas fuisse, ut ipsi omnibus Con-
 filiis omni deficiant, semper interfuerint: (quod tamen, non ut re-
 sis iuratus, sed ut *Lucifer* ipse, paterque mendaciorum, dicitur erat)
 Satis autem esse, quod & Confessarii ita animos imbuant ea doctrina,
 ut iam non quasi medicina, sed ut alimentum à natura accommoda-
 tum proponatur: nec magis ad res istas peragendas, *Iesuita* per-
 sonam iam requiri, quam cordis humani, quod spiritus per omnes
 artus emittit, in omnibus artibus praesentiam. Consulibus Romanis, qui
 pro patria & exercitu se deuouere *Diis inferis* soliti sunt, licuisse ipsis à
 morte abstinere, & quemlibet è legione sacrum facere. Ita & *Iesuita*,
 quemlibet è populo, (gaudent enim & illi *Franciscanorum* priuilegiis,
 apud quos nomen populi, omnes extra eorum ordinem continet) ad sua faci-
 nora perpetranda excitare. Hoc autem si concessum fuerit, *Neria-*
 nos nemini inferiores, quorum libris (si quid *Iesuitis* omnibus huma-
 nitus contingeret) Ecclesia contenta esse potuit, nec de penuria
 maciève ei metuendū foret. Hæc loqui voluit *Lucifer*. Tacere autem sa-
 tius visum, tutiusq; Animaduertit enim *Ignatium* signum dare, omnes-
 que eius cohortes, numerosas, vastras, rerum nouarum auidas, cristas
 erigere, fremere, in corpus vnum coalescere, omnia eorum monumenta,
 quanta fecerāt, quanta passi fuerant, conquirere, producere, estimare. Le-
 gio autem *Anglicana*, quæ *Capistrata* dicta, quā ducebat *Campiannus*, clau-
 debat (ni fallor) *Garnesius*, præ cæteris ferociebat. Et quasi secundum ali-
 quod Martyrium subeundum, aut ipsa immortalitas exiunda esset, ad
 quiduis paratissima. *Nerium* igitur ut se subducatur tacitè monet *Lucifer*;
 nec quid de eo addidit. De alio autem inducendo iam desperans, de ex-
 cludendo ipso *Ignatio* serio cogitat. Ita igitur eum aggressus: Doleo, mi *I-*
gnati, nec in aliis merita, hoc loco, nec hic locū tuis meritis dignum me
 inuenisse. Mihi si mori licuisset, de successore video nō fore litigandum.
 Quod enim in Coelis primum facinus perpetraui ego, quo Imperium
 hoc adeptus sum, si & à te factum non est, inde excusari potes, quod
 quid fuerit, ignorant omnes. Si enim quis veterum, cum superbiam a-
 lius luxuriam, aut mendacium fuisse autumet, vera dicat, aut si in Ca-
 suis, qui artem peccandi profitentur, inueniri potest, certè de eo
 peccato omisso, accusandus non eris. Iam autem cum nec à me dese-
 ri, nec in partes scindi potest hoc regnum, hanc viā succutendum pu-
 to. Ad Pontificem Romanum literas dabo. Ille *Galileum Florentinum* ad se
 vocabit: qui nouum Mundum, Luna scilicet astrum, montes, nemora, vr-
 bes, iā satis perscrutatus est. Qui cum primis suis perspicillis id effecerit,
 ut illum tam expropinquo intueretur, ut de eius facie, formaque, &

Briffon de for-
mal. l. i.

Rinsnik. Ma-
nual. Francisca-
no, l. 9.

Romani syde-
runt.

rebtz.

rebus minimis sibi satisfecit, nonis cum iam in terra maiores pro-
gressus fecisse credendus sit) confectis, & Pontifici Romano benedictis,
Lunam, cen ratem quandam in archa *Salomonis*, ad terram pro-
priustrahere valebit. Illos *Iesuitas* omnes, qui illos enim id negotium
spectare semper vociferantur, transire debent, *Ecclesiamque Lunari-*
cant, *Romanæ* conciliabunt. Certe non ibi diu degent *Iesuitas*, quin
sponte sua nascatur & *Infernum*. In id tibi erit Imperium; ibi regnum,
ibi domicilium statues. Et quemadmodum ex terra in *Lunam*, ita &
ex hac in cætera astra quæ etiam & *Mundi* creduntur, *Iesuitis* tuis sem-
per facilis erit transitus, eoque modo *Inferna* propagabis, imperium-
que tuum dilatabis, propiusque ad sedem quam reliqui ego, ascen-
des. Non expectauit dum peroraret *Lucifer*, *Ignatius*. Quamprimum
enim eum respirare vidit, vultum *Ignatii*, si quæ in ea mutatio, exploraru-
rum, moxque oculum ad alium *Inferni* locum, vbi ingens exortus ru-
mor, conuertere, hanc arripuit occasionem *Ignatius*, quasi finem dicendi
fecerat. Respondit itaque, de eius tam ex *Romanam Ecclesiam*,
quàm *Ordinem* suum beneuolentia, noua singulos dies producere te-
stimonia. Hoc etiam vltimum in primis numerandum. Nosse se *Pontifi-*
cem Romanum, eximia deuotione, omnia à *Lucifero* profecta *Consilia*
semper amplexatum, obsequutum. Sperare inde se, illum negotium
hoc *Iesuitis*, Imperium autem sibi reseruatum. Nec non & *Pontifi-*
cem, se credere ante de hoc cogitasse. Et cum *Personio Anglo* de Car-
dinalatu spem ingessit, hunc locum, hanc nouam *Ecclesiam* eum in a-
nimo habuisse. Breui futurum, vt omnia quæ in terris nuper passa est
Romana Ecclesia, ibi resarciatur. Hoc etiam apertum refugio, si iam in
maiores angustias reduceretur, aut ei vltima impenderet exterminatio,
minus mundo vniuerso dolendum esse. De Receptione autem *Ie-*
suitarum non esse dubitandum (et si & inuitis regibus se penetratu-
ros profitentur) nunc præsertim, cum omnes terræ Principes non so-
lum licentiam abeundi, sed & Apostolos suos libentissimè & alacriter
iis concessuri sint. Nec nimium reluctaturi putandi sunt, si & ipse
Pontifex eos comitari dignaretur, & vaticinium sui *Gersonis De Auseri-*
litate Papa, hoc saltem modo implere vellet. Adde etiam quod formi-
na ibi regnare dicitur, quibus semper fœliciter vsi sunt, qui quid in Re-
ligione innouare tentarunt. Quanta diligentia *Pulcheria* & *Endoxia*
Imperatrices, de *Paschate* statuendo à Papa sollicitatæ sunt? Quam
obnixè de Imperatrice ad suas partes trahenda tam *Pelagius*, quam *Pa-*
pa literis contendebat? Si enim *Julia* honos tributus fuerit, vt in Numis
publicis *Mater Castrorum*, & *Deum mater*, & *Augustorum*, & *Senatus*

Regul. Iesuit.
fol. 73.
Ibid. fol. 47.

“ & *Patriæ Mater* diceretur, quid ni *fœminæ* à nobis imbutæ *Matris*
 “ *Ecclesiæ* dici possit? Cur non ingenio *fœminarum* fidendum nobis
 “ fuerit, cum & aliquando *Ecclesiæ* nostra *Fœminæ Pontifici* se credide-
 “ rit? Qui autem ita felices in *fœminarum* gratia aucupanda putamur,
 “ vt ideo *nec fœminis liceat domos nostras ingredi, nec nobis, Curam Monia-*
 “ *lium suscipere*, quique per omnes *Indus* gratiam earum & benignitatem
 “ experti sumus, aut saltem (tam quia is mos antiquis *Hæreticis* in opinio-
 “ nibus suis insinu undis, quâ quod iis qui artes nostras norunt valde cre-
 “ dibile illud semper putauimus) in literis suis anniuersariis de hoc glo-
 “ riantur putarunt, & aliquid vero addendum, quibus id muneris da-
 “ rum est, cur de hac Regina male nobis ominaremur, quæ etiam moti-
 “ bus est & passionibus non infrequenter obnoxia? Sæpe in absentia
 “ solis languet, sæpe in Eclipsi deliquium patitur, & in articulo mortis
 “ posita videtur. Tum peragenda erunt partes nostræ, tum artes exer-
 “ cendæ, & quicquid volumus extorquendum. Experiendum etiam
 “ quid Carmina & Incantationes in eum valeant. Quæ enim poetæ di-
 “ ctabant, nec vera ipsi putauere, nos vera esse & mysteriis referta sæpe
 “ experti sumus. Nec certè aliquam in mentem reuocare possum *fœmi-*
 “ *nam*, quæ aut spem nostram fefellit, artes sue elusit, vna demptâ *Elizabe-*
 “ *tha Angla*. Cui etiam id ignoscendum fuit, quia *fœminam* penitus
 “ exuerat; cuius præcipuam dignitatem, scilicet, vt mater fieret, cur exo-
 “ ptaret, cui sine vxoris, matrisq; aut aliis ea indignis titulis *fœmininis*, is
 “ aliunde successor præparatus fuerat, qui diutius à regno detineri non
 “ debuit. Horum autem principum de honore cum hæc loquor, homo
 “ iis inimicissimus, non alio me furore impulsus sentio, quàm cum bruta
 “ animalia hostiam adorasse, à nostris dicuntur. Nec certè volens *Eliza-*
 “ *betha Manibus* lito; (à quo verbo irridendo, cum à Rege *Britannia* pro-
 “ latum fuit, vtinam abstinuisset *Personius* noster, cum & idem verbum
 “ vsurpauerit alter è nostris, dum *Garnets* inimicos increpans, *Beati Gar-*
 “ *neti Manibus* eos insultare dicit.) Nec tamē ab omni innouatione libera
 “ *Elizabetha* fuit; adeo enim obsoleuerat antiqua Religio, vt eam ad
 “ pristinam dignitatem reducere, eam renouare, quædam innoua-
 “ tio fuit. Eaque arte, sexus infirmitatem (si quid in hac re patiebarur)
 “ eludebat; cui enim parum *fœminæ* inerat, parum Innouationis satis e-
 “ rat. Sed nec etiam proprie Innouationem dicere hanc ausim, ne *Lu-*
 “ *thero*, cæterisque procul à nobis in cœlis exulantibus, aliquid in hunc
 “ locum iuris deberi faterer. Procliuiorem autem, ad Innouationes no-
 “ stras, *Reginam Lunaticam* fore speramus. Diu enim cum illa perquam
 “ familiariter versatus est *Clauius* noster; quid ab initio fecerit, quid fa-
 “ ctura sit, quo modo erga vicina regna, cætera astra, mundosque tam va-
 “ gantes,

gantes, quàm firmamentatior se gerat, quæ cum sedet, coniugia, so-
 cietates ineat, quos avertetur, modo ei adint *Ephemeride* perspectum
 habet. Maior autem est, quàm qui *Regina Luna* aut *Consiliis* infer-
 niendæ, aut *Confessionibus* quæ nobis vtilius donari possit. Nec in-
 re tantilla tantus homo deperdendus. Nec enim alium habemus, ad
 Solem, Mundosque alios transmundanos delegandum. Illum igitur
 ad maiora reservabimus. *Herbestus* noster, aut *Bislaus*, aut *Voellus* (qui
 solum ex nostris aliquid in *Marbemburgis* se valere, scriptis testantur)
 quamvis insipidi putentur, & pueriles, indigni tamen non erunt, qui &
Lunaticæ huic Ecclesiæ *Catechismos* accommodare, eiusque progressus a-
 spectusque observare possint. Et si enim & *Carnetus Clavinus* magistrum
 habuit, parum tamen in scientiis profecit, sed *Bellarmino* (altero etiam
 eius præceptore) imbutus, eiusque Dictatis plenus ad politica anhela-
 nis. Sedibus ibi dehis, hoc certe non parum dignitatem nostram au-
 gebit, quod in literis ad terram demittendis si tamen non tota ad nos
 evanescat Ecclesia *Romana* miracula quævis effingere semper nobis
 licebit. Quod & ex *ndus* nec infelicitè certè tentauimus; donec v-
 nus è nostris, simplicitate & ingenuitate *Christiana* magis quàm *Iesui-*
tica, miracula ibi non fieri dolendo agnoscit. Certè satius nobis fuisset,
 omnes quinque fratres *Acostas* ex nostro Ordine expulisse, quàm vnum
 eorum hoc in nos opprobrium euomuisse. De his viris enim è nostris,
 qui scilicet vera, nimis tamen cruda fatentur, verè *Greizerus* noster di-
 xit, *Nullum corpus sine suis excrementis esse*. Huic autem Contemplatio-
 ni, futuriq; Imperii politice constitutendæ, non est nunc nobis (et si
 admodum gratum sit) indulgendum, nec tu in his occupationibus am-
 plius detinendus. Scribat *Amplitudo* vestra; Consilium exequatur Pon-
 tificex; accedat *Lana*, quandoque vobis visum fuerit. Interim quasi
 diuersorio, mihi vti liceat interiori ista camera. Et si enim *Gregorius Pa-*
pa perpetuo dolore stomachi, & pedum ab Angelo percussus est, quia
 precibus suis, Deum ipsum ad *Traianum* ex inferis liberandum, & ad
 celos transferendum compulerat, ideoque *Deus*, ex ore *Gregorii*, omni-
 um successorum sponsonem accepit, neminem eorum id amplius au-
 surum, in me tamen renocando, nullum Pontifici imminere potest pe-
 riculum, tum quia nec de me cogitasse in hoc pacto putari potest *Deus*,
 de quo ipse nunquam cogitauerim, pactumque inde irritum reddatur,
 tum quia nec ita violetur sponso, si non in Cælum, sed ab *inferno* ter-
 reno, ad *infernum Lunaticum* transferendus sum. Plura addere vetuit
 rumor, de quo dixi, vndique increbescens: *Lucifero*que percontanti
 quid causæ, responsum, Animulam ad oras *Inferni* appulisse, qui Ponti-

Eudamion 16.

Apolog. pro

Garnet. 5. 9.

Acosta de pro-
cur. Indo Salu-
lib. 2. cap. 9.De stud. Iesuit.
abstrus. 5.Bellarmino de Pau-
gas. 1. 2. 7. 1.

Pierre Mathie-
re, lib. 1. Nar. 4.

Littera eius ad
Philip.

Gen. 2. 4.

Gen. 17. 3.

Vita eius Epist.
ad Paul. 5.

L. 1. de verb. obl.

“sic tandem exoratum dixit, ut *Ignatius* inter *Diuos* referret; eisque
“Canonizationem eum maturare. Iniquum enim esse, cum omnes arti-
“fices, laniiq; prophani, peculiare quos inuocarent *Diuos* haberent, so-
“lis lanis spiritualibus, & Regicidis suis deesset. Cum autem *Iesuita Cot-*
tonius in questionibus suis, ex inuisibili privilegio *Dæmoniacæ* exhibēdis,
hanc inter alias, tam *Anglia* quam *Gallia* perniciosas, posuerat, Quid pro
Ignatii Canonizatione mihi faciendum? tandem animaduertit, Regem *His-*
pania *Philippum*, & *Henricum* *Gallia* per Legatos suos *Roma* contendere
de hoc negotio, quo scilicet eorum sollicitante *Ignatius* prouheretur, (v-
terque enim eum sibi honorem deberi fingeat, cum vterque Rex *Na-*
arra, & ea arte vterque *Iesuitas* eludebat: nam & *D'Alcala* & *Francisci* fa-
milia, & *Penaforte* *Iacobita*, *Philippo* Rege id agente, in *Cœlum*, neglectis
Iesuitis, missi fuerant) tandem de Regibus desperauit. Nec iis certe *Iesui-*
tas tantum debere decorū ei videbatur, cum & ipse *Baronius* ad eam con-
stantiam progressus est, ut de iniuria Regi suo illata postulatus, se literis
ad Regem excusare non ante dignatus est, quam *Conclauē* perageretur; ne
si tum Pontifex creatus fuisset, id beneficio Regis ei contigisse aliquis pu-
taret. *Papam* igitur ipsi aggrediuntur. Fatentur malle se in ea omnia à *Pa-*
pa restitui, quæ in *Gallia* Regno, & *Venatorum* Republica amiserant, quam
Ignatium in cœlis collocari: idque potius *Papam* facere debere, ex Ordine
quem in Creatione *Deus* ipse secutus videtur, qui prius Terram orna-
uit quam *Cœlum*: & hoc etiam argumento se *Israelitis* probauit eorum
Deum esse, quia scilicet *Canaan*, & alia beneficia temporalia eis imperti-
tus fuerat. Cum autem illud *Papæ* omnipotentiam iam superaret, in *Cœ-*
lis quid possit, æquum esse illum experiri. Voluit autem ille titulo *Beati*
(quem & *Aloisio* *Gonsaga* à Principibus eius Familiz, magna importuni-
tate sollicitatus, concesserat) illis satisfecisse. Voluit etiam *Xaverium*, qui
miraculis claruisse dicitur, honore isto decorasse. Quiduis voluit, dum-
modo *Ignatium* ei præterire licuisset. Victus tamen tandem est; & tam ipso
Papa, quam *Cœlo* ipso inuito, nec etiam annuente ipso *Lucifero*, *Ignatius*
in *Diuorum* turbam detrudendus erit. Hæc omnia, *Doctore* *Nello* *Gabriele*
(de quo *Bartolus*) factus peritior, qui ex motu labiorum, sine voce edita,
omnium sermones intelligebat, in omnium vultu legere mihi visus sum.
Ea (cum iam à *Lucifero* deprehensa (litem terminabant: nec amplius hæ-
rendum de *Ignatio* inducēdo putauit. Cui iam ex Canonizatione, nouum
ius, nouus titulus acquisitus erat. Metuitque, ne de mora cum *Papa* in-
creparet; cum Canonizatio fere quædam declaratio iam sit, qua homi-
nem de *Ecclesia Romana* bene meritum, summorum iam in *Inferno* ho-
norum participem fieri, omnibus innotescat. Amare enim ubique *An-*
gustinum, plerunque fingunt isti viri: nec volunt illum ætæ quidem men-

mentium, cum dixerat, *Mulierum corpora in terris honorari, quorum ani-*
ma torquentur in Gebenna. Manum igitur *Ignati* prehendit *Lucifer*, & ad
portas ducit. Ego autem de eius Canonizatione adhuc dubius, ad verita-
tem perquirendam proficiscor. Vix enim credendum putavi, *Paulum* s.
qui nuper urbem *Romanam*, Ecclesiamq; tot impensis onerauerat, cum *Fran-*
ciscam Romanam Diuis immiscuit, ad *Ignatium* prouehendum, cum iam ne-
mo Regum aut impensas faceret, aut sollicitaret, tam facile accessurum:
nec simul Thesauros Ecclesie utrosque aperturum. Vix enim à *Leone* 3.
qui 800. à *Christo* annis, primus aliquem in Canonem retulisse legitur, id
factum esse animaduertentem. Nec puto *Paulum* s. ad hanc foeminam san-
ctis ad censendam alia ratione ductum, quam quod illa, quam societati
sue indixerat, Regula, à *Sancto Paulo* dictata fuerat & scripta. Et si enim ei
scribendæ interfuerint etiam *Petrus*, *Magdalena*, alii, *Paulus* tamen au-
tor fuit. Cum autem veteres *Pauli* Epistolæ huic Ecclesie officiant nimis,
perquam cupidè certè arrepturi erant, si quid ille tandem scriberet, quod
ab illis staret, & secundam iam conuersionem ad Papismum (cum ex eius
primâ ad Christianismum nihil illis lucrosum adueniat) scriptis testari
vellet. Nam certè *Paulum* s. hoc in negotio, *Deum*, *Deum* esse oportuisse,
cum *Diuinitate* vixisse familiariter, *predestinationem* insusurrantem audiuisse,
in *Concilio* *Diuinitatis Triados* assedisse, (quæ de illo dicit *Valladerius*) non
ita necessaria mihi videntur, cum *Pontifices Romani*, ista, ut homines, &
humanis passionibus plerumque ducti, peragunt. Comperi autem tan-
dem, à *Gazottero* quodam, qui vulgi rumores *Romæ* corradere solitus, vn-
de literas venales, iplis *Iesuitarum* Iaponicis *Indiciisq;* futiliores, mendacio-
res, conficeret, hoc ad inferos delatum, & ab animula *Iesuitula*, nouitiâ,
credulâ, implicita fide acceptum, sparsumque. Risi certè *Luciferi* credu-
litate, nec amplius de Infidelitate accusandum putavi. Reuersus autem
sum, ut si fortè ianuz occlusæ non essent, aliquid de *Ignati* cæterorumque
qui ante eum eo loco gauisi fuerant, mutuo affectu annotarem. Ille autem
adhuc fere in limine hærens, nouam litem intentarat. Protinus enim in lo-
cum supremum, & à *Luciferi* sollo proximum, oculos coniecerat; eum occu-
patum cernens, *Luciferum* sistit; rogar, Quisnam ille, qui eam sedem vsur-
paret? Dictum ei est, *Bonifacium* esse, cui, *Nonatori* eximio, quique primus
nomen *Episcopi Vniuersalis* sibi vindicauit, id honoris tributum. Illene *No-*
uator, intonuit *Ignatius*? Aut hoc à me ferendum, cuius in hoc laborarunt
Alumni omnes, ut omnes ante illum *Papas* id nomen retinuisse, probatum
redderent? *Gregoriumq;* Papam non de nomine *Antichristiano* assumendo,
sed de Iure Pontifici Romano debito, vsurpando, *Joanem* Patriarcham re-
darguisse. Tene etiâ docuit, *Lucifer*, aut Ecclesie *Romanæ* immemorè cer-
tè, aut eius Imperii Arcanis imparè, minusq; capacem, sententia iudicioq;

Valladerius
fol. 57.

Fol. 5.

in inferno ferendo sancte, quod etiam variis consentire potuit, non tamen esse *Iesuitarum* *Oraculo* analogum, consentaneumque? Aduolat igitur *Ignatius*; in *Bonifacium* irruit; & sede exiit. Eum autem pari passu comitatur *Lucifer*, auxiliumque ei præstat; ne si eum desereret, ipse sua sede peneliteretur. Ego autem ad corpus redeo, quod

*Qualis hesternis madefacta rore,
Et nubo tandem tepesacta sole,
Excussit somnum, Tremulam Coronam
Erigit Herba.*

*Que prius languens, recidens, recurua,
Osculum terra dederat, Iubarque,
Denegatum tam diu, nunc refulgens
Solis anhelat.*

Animæ aduentu satis reforum est. Hæc autem quæ videram, sæpe mente recolens, quàm scilicet eleganter & concinnè in omnibus sibi mutuo respondent *Roma* & *Infernum*, cui videram Papam in inferno à *Iesuita* sede spoliatum, suspicatus sum idem eos & *Roma* conaturos.

Apologia pro Iesuitis.

TAndem ad *Apologiam* pro *Iesuitis* accedendum: id est, de illis silendum. Fauet enim illis, quisquis de illis tacet. Nec certè cuiquam, diutissimè locuto (etsi ei *Oceanus* *Clepsydra* esset) vnquam deerit, quod de eorum flagitiis addere possit. Si cui quid huic *Apologie* subtexere visum fuerit, per me liceat: tribus quatuorve versibus spatium relictum videt. Paradoxo tali satis. Nec totum, *Iungius*, *Scribanius*, *Gretzerus*, *Richeomus*, *Cydonius*, aliæve *Apologii* assueti, belloque (quod aiunt) *defensiuo* pene macerati (modo *Vera* & *Bona* de *Iesuitis* dicant) occuparent: nec se hoc solamine tutentur, ipsum *Catonem*, quadragies & quater, causam dixisse. Nam & toties absolutus est: Quod de *Iesuitis* negant *Parlamenta* tam *Anglica*, quam *Gallica*. Cui autem breuior quam par est, hæc videatur *Apologia*, totum librum pro *Apologia* interpretari potest, ex illa ipsorum *Regula*, *maximum*

Innocent-

*Emar in Am-
phib.*

APOLOGIA PRO IESUITIS

*Innocentia argumentum esse, actuari ab Evangelio. Hæc autem, quæ pro
dum adhuc alicubi viribus ad nocendum polleant, gaudeant*

Apologia. Futurum brevi, ut, cum quemadmodum à *Ventis*
spoliati, detrusi, in Galliis ventilati, & exagitati fuerint; ita &
à reliquis Principibus deserantur, ipsa eorum imbecillitas eis
fiat *Apologia*, reddanturque necessario innocui; quodque de
Curribus falcibus instructis dixerat *Vegetius*, Iesuitis
accommodetur, primò terrori suis
se, post derisui.

F I N I S.

L E C T O R I.

*Iesuitarum Demonem credo opera in se disse: unde alias tot errata? No-
stra autem hic corrigimus: sed quando Iesuita sua?*

Pag. 3. lin. 17. Rebuccus, pro Rebullus. Ibid. 19. Cubale, pro Cabale. 5. 27. Hymnus,
pro Hymnos. Ibid. Alanda, pro Alanda. 5. 31. iis deus, pro iisdem. 7. 8. Franci-
nis, pro Franciscanos. 8. marg. 81. pro gi. 9. 37. Cunale, pro Canale. 10. 31. Iuris, pro
Veris. 12. 31. perducere, pro perduxere. lin. 33. accersitus, pro accersitis. 13. 34. taci-
ta, pro Tanta. 14. 19. missi pro missis, 43. tibi, pro vbi. Ibid. marg. Diego, pro Biego.
15. 8. Illinc, pro Illine. lin. 14. peccatis, pro piaculis. 1. 39. pro largiatur, largiantur.
19. 23. nobis, pro vobis. 21. 28. dele *Regni*. 1. 29. Dimidium, pro Dimidiam.

